



**Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης
(ΘΙΣΤΕ)**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
Ακαδημαϊκό έτος 2026-2027**

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύνολο μαθημάτων: 40 (24 επισκοπήσεις, 12 Διαλέξεις, 4 Σεμινάρια)

30 πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο = 60 ανά έτος

240 πιστωτικές μονάδες για τη λήψη πτυχίου

Κάθε μάθημα του Α΄ και Β΄ έτους: 5 πιστωτικές μονάδες

1 Διάλεξη: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Σεμινάριο: 9 πιστωτικές μονάδες

1 Πρακτική Άσκηση: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Πτυχιακή Εργασία: 16 πιστωτικές μονάδες (=1 Διάλεξη: 7 πιστωτικές Μονάδες +

1 Σεμινάριο: 9 πιστωτικές μονάδες)

ΠΕΔΙΑ

I. Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής (ΙΣΘΕΤΑ 001-499)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη ΤΕ=Τέχνη ΑΡ=Αρχιτεκτονική Σ=Σεμινάριο ΤΕ=Τέχνη ΑΡ=Αρχιτεκτονική

Κωδικοί:

Δ-ΙΣΘΕΤΑ 001-199

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 001-099

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 100-199

Σ-ΙΣΘΕΤΑ 200-499

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 200-399

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 400-499

II. Φιλοσοφία της Τέχνης και Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΦΙΤΑΕ 500-999)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη ΦΙ=Φιλοσοφία ΑΕ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες Σ=Σεμινάριο

ΦΙ=Φιλοσοφία ΑΕ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Κωδικοί:

Δ-ΦΙΤΑΕ 500-699

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 500-599

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 600-699

Σ-ΦΙΤΑΕ 700-999

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 700-899

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 900-999

Οι μοναδικοί κωδικοί του κάθε μαθήματος παραμένουν σε ισχύ, ενεργοποιημένοι ή μη, έως ότου εξαντληθούν.

Το Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης αποτελεί το μοναδικό στον ελλαδικό χώρο που πραγματεύεται αποκλειστικά τα σχετικά πεδία σε όλα το φάσμα των προπτυχιακών σπουδών και μάλιστα εντός μιας Σχολής Καλών Τεχνών. Η Ιστορία και η Θεωρία της Τέχνης αντιμετωπίζονται ως ειδικευμένος και σαφώς προσδιορισμένος ακαδημαϊκός και επαγγελματικός προσανατολισμός. Η ερευνητική εμβέλεια του συγκεκριμένου επιστημονικού πεδίου ενισχύεται από ένα διευρυμένο διεπιστημονικό πλαίσιο το οποίο καλύπτει σημαντικό αριθμό γνωστικών αντικειμένων όπως η Ιστορία, η Αισθητική και η Φιλοσοφία της Τέχνης, η Ιστορία και η Θεωρία της Αρχιτεκτονικής, η Ιστορία και η Θεωρία της Λογοτεχνίας και η Μουσειολογία.

Α' και Β' έτος: 24 υποχρεωτικά μαθήματα

Α' εξάμηνο

A1 Ιστορία της Τέχνης: εποπτική εισαγωγή (Συνδιδασκαλία)

Νίκος Δασκαλοθανάσης, Καθηγητής

Εποπτική εισαγωγή στο σύνολο των περιόδων, ρευμάτων, κινημάτων και τάσεων της ιστορίας της τέχνης της Δύσης από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας.

A2 Ιστορία της Αρχαίας Τέχνης (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο ΤΕΤ)

Εντεταλμένος διδάσκων

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση της αρχαίας τέχνης από την εποχή του χαλκού έως και τα τέλη του 3ου αι. μ.Χ. στα όρια της Μεσογείου. Εξετάζεται επίσης η δυναμική της υποδοχής και των προσλήψεων της αρχαίας τέχνης και ειδικότερα η έννοια της κλασικής κληρονομιάς, έτσι όπως νοηματοδοτείται και διεκδικείται μέσα από τα ιστορικά, ιδεολογικά, πολιτικο-κοινωνικά και εικαστικά προτάγματα των νεότερων χρόνων και της δικής μας εποχής.

A4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 1: Αρχαιότητα – Νεότεροι χρόνοι (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο ΤΕΤ)

Ευάγγελος Αθανασόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η επισκόπηση της ανάπτυξης των αισθητικών θεωριών μέσα από το πρίσμα της φιλοσοφίας και της ιστορίας των ιδεών. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην αποσαφήνιση βασικών εννοιών και ερωτημάτων, ρευμάτων και τάσεων από τους Προσωκρατικούς μέχρι τον Διαφωτισμό, προκειμένου να υπάρξει μια κατανόηση αφενός της σύνδεσης της αισθητικής με τη φιλοσοφία, αφετέρου του διακριτού ρόλου που φέρουν η αισθητική και η φιλοσοφία της τέχνης σε αντιδιαστολή με άλλους τομείς της επιστημονικής γνώσης. Η επιλεκτική χρήση του θεωρητικού φάσματος των ανθρωπιστικών επιστημών (κοινωνιολογία, ιστορία και θεωρία της τέχνης, ανθρωπολογία, ψυχανάλυση) θα μας επιτρέψει να τοποθετήσουμε ένα σύνολο αισθητικών, φιλοσοφικών και καλλιτεχνικών προβλημάτων σε ένα ευρύτερο κοινωνικο-ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο, υπογραμμίζοντας τον τρόπο με τον οποίο τα προβλήματα αυτά εξελίσσονται και διαφοροποιούνται μέσα στο χρόνο, αλλά και αυτόν με τον οποίο συσχετίζονται με συγκεκριμένους καλλιτέχνες και έργα τέχνης.

A5 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Άντα Διάλλα, Καθηγήτρια

Το μάθημα διερευνά κριτικά τους πολιτικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτισμικούς μετασχηματισμούς που γνώρισε η ευρωπαϊκή ήπειρος από τα τέλη του 18ου έως τις αρχές του 20ού αιώνα, περίοδο κατά την οποία διαμορφώθηκαν οι θεμελιώδεις δομές της νεωτερικότητας. Η ανάλυση επικεντρώνεται στις διαδικασίες μέσα από τις οποίες η Ευρώπη αναδείχθηκε σε παγκόσμιο κέντρο ισχύος, αλλά και στις αντιφάσεις που εγγράφονται στο εσωτερικό αυτής της εξέλιξης: πολιτικές επαναστάσεις, βιομηχανική και οικονομική ανάπτυξη αφενός, κοινωνικές εντάσεις, ιμπεριαλισμός και

αποικιοκρατία αφετέρου.

Αφετηρία αποτελεί η εξέταση των διασυνδεδεμένων ιστορικών φαινομένων και όχι η αφήγηση των επιμέρους εθνικών ιστοριών των ευρωπαϊκών κρατών. Το μάθημα προσεγγίζει την ευρωπαϊκή ιστορία ως πλέγμα υπερεθνικών και διεθνικών διαδικασιών, αναδεικνύοντας τη διαφορετικότητα και την ενότητα που χαρακτηρίζουν την ήπειρο. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην έννοια της ιστορικότητας των φαινομένων, στη διαμόρφωση των ιδεολογικών λόγων που τα συνοδεύουν και στον τρόπο με τον οποίο εντάσσονται σε παγκόσμια δίκτυα ισχύος και ανταλλαγών. Στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει ένα πολυεπίπεδο ερμηνευτικό πλαίσιο, ικανό να συνδέει την ευρωπαϊκή εμπειρία με τις παγκόσμιες διαδικασίες και να ενθαρρύνει τα άτομα που φοιτούν να αναπτύξουν κριτική ιστορική σκέψη. Μέσα από τη θεματική οργάνωση και την ενσωμάτωση πολλαπλών ιστοριογραφικών προσεγγίσεων, επιδιώκεται η κατανόηση της ευρωπαϊκής ιστορίας όχι ως γραμμικής αφήγησης διαδοχικών γεγονότων, αλλά ως κατανόηση των διαδικασιών παραγωγής και σύγκρουσης, δομών, ιδεών και εμπειριών.

A6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 1 (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο TET)

Μαρία Βάρα, μέλος Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Το μάθημα εστιάζει στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων, του ειδικού λεξιλογίου, των γνώσεων και των στρατηγικών που απαιτούνται για τη μελέτη αγγλόφωνων επιστημονικών κειμένων τέχνης ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση των φοιτητών/τριών σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία και να συνεισφέρει στη βελτίωση των επαγγελματικών προοπτικών τους στο διεθνές περιβάλλον που σχετίζεται με τις τέχνες και τον πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη του Ντανταϊστικού κινήματος (Dada) ως χαρακτηριστικού παραδείγματος καλλιτεχνικής και θεωρητικής ανατροπής. Μέσα από την ανάλυση ντανταϊστικών κειμένων και έργων τέχνης, οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με την ιδιότυπη γλώσσα, την ειρωνεία, τον πειραματισμό και την κριτική στάση τους απέναντι στα κυρίαρχα καλλιτεχνικά ρεύματα και κοινωνικά δεδομένα της εποχής.

A8 Ιστορία της Βυζαντινής Τέχνης

Καλλιρρόη Λινάρδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση της Βυζαντινής τέχνης από την Ύστερη Αρχαιότητα έως και την Παλαιολόγεια περίοδο, δηλαδή από τον 4ο έως τον 15ο αιώνα. Το μάθημα εξετάζει τη διαμόρφωση, την εξέλιξη και τις μεταμορφώσεις της βυζαντινής καλλιτεχνικής παραγωγής σε συνάρτηση με τις ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που καθόρισαν τον βυζαντινό κόσμο. Το μάθημα εξετάζει την αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική, ψηφιδωτά, εικόνες, εικονογραφημένα χειρόγραφα και μικροτεχνία.

Β' εξάμηνο

B9 Ιστορία της Τέχνης του Δυτικού Μεσαίωνα

Καλλιρρόη Λινάρδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση της τέχνης της μεσαιωνικής Δύσης από τον 7ο έως και τον 14ο αιώνα. Το μάθημα εξετάζει τη διαμόρφωση των καλλιτεχνικών παραδόσεων της Λατινικής Χριστιανοσύνης μέσα από τις ιστορικές μεταβολές που ακολούθησαν την κατάρρευση της δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, την ανάδυση των γερμανικών βασιλείων, την καρολίγγεια και οθωνική ανανέωση, τη ρομανική εποχή και την ανάπτυξη του γοτθικού στυλ. Το μάθημα εστιάζει στην αρχιτεκτονική, τη γλυπτική, τη ζωγραφική και τις τέχνες πολυτελείας, μέσα στο ιστορικό τους συγκείμενο, όπως αυτό διαμορφώνεται από την ανάπτυξη του μοναχισμού και των μεγάλων προσκυνημάτων, αλλά και από τις πολιτικές και εκκλησιαστικές μεταρρυθμίσεις. Παράλληλα εξετάζονται οι πολιτισμικές διασταυρώσεις ανάμεσα στη Δύση, το Βυζάντιο και τον ισλαμικό κόσμο.

B10 Ιστορία της Τέχνης των Νεότερων Χρόνων 1: Αναγέννηση

Πανεπιστημιακός Υπότροφος

Η έμφαση στο μάθημα αυτό δίνεται στην αναγεννησιακή εικαστική παραγωγή της ιταλικής χερσονήσου από τον 14ο έως και τον 16ο αιώνα, ενώ παρουσιάζονται παραδείγματα έργων και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως από τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες. Κεντρική θέση κατέχουν βασικά ζητήματα, όπως τα διαφορετικά στυλιστικά ιδιώματα, όπως διαμορφώνονται μέσα στην ευρεία αυτή περίοδο, οι διαφορές που εντοπίζονται ανάμεσα σε ορισμένα καλλιτεχνικά κέντρα της ιταλικής χερσονήσου (π.χ. Ρώμη, Φλωρεντία, Σιένα, Βενετία), η σχέση της καλλιτεχνικής παραγωγής με σημαντικούς αναθέτες της εποχής, (π.χ. Μέδικοι, πάπες).

B4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 2: από τους νεότερους χρόνους έως τις μέρες μας (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο ΤΕΤ)

Ευάγγελος Αθανασόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Το μάθημα ολοκληρώνει την επισκόπηση των αισθητικών θεωριών μέσα από το πρίσμα της φιλοσοφίας. Εκκινώντας από την ακμή του Διαφωτισμού στα τέλη του 18ου αιώνα, αποσκοπεί να παρακολουθήσει τόσο την ιστορική συνέχεια όσο και τις δραστικές αλλαγές που επέφεραν η μοντέρνα και η σύγχρονη φιλοσοφία και θεωρία της τέχνης στον τρόπο με τον οποίο κατανοούμε όχι μόνο τα καλλιτεχνικά φαινόμενα, αλλά και τον άνθρωπο και τον πολιτισμό γενικότερα. Έμφαση δίδεται στις σχέσεις μεταξύ αισθητικής θεωρίας και καλλιτεχνικής πρακτικής, καθώς και σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με την τεχνολογία, την οικονομία, την ηθική και την πολιτική. Στόχος είναι, τελικά, μια καλύτερη κατανόηση των σύγχρονων αισθητικών και καλλιτεχνικών διακυβευμάτων και των συνθηκών οι οποίες τα δημιούργησαν.

B5 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Πανεπιστημιακός Υπότροφος

Ο 2ός αιώνας καθορίζεται από δύο αλληλένδετα χαρακτηριστικά: από τη μία πλευρά, την αλματώδη τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο, η οποία επιφέρει βαθύτατους οικονομικούς, κοινωνικούς, και ιδεολογικούς μετασχηματισμούς· από την άλλη, τη συνεχιζόμενη και εντεινόμενη βία, η οποία εκδηλώνεται στους ολοκληρωτικούς πολέμους, στις γενοκτονίες, στις επαναστάσεις, στις μετακινήσεις πληθυσμών και στις αποικιακές και μεταποικιακές συγκρούσεις. Την περίοδο αυτή η Ευρώπη χαρακτηρίζεται από συγκρουόμενα συστήματα αξιών και πολιτικά προγράμματα, κυρίως από τη σύγκρουση ανάμεσα στον φιλελευθερισμό, τον φασισμό και τον κομμουνισμό, αλλά και από την κρίση της αυτοκρατορικής και αποικιακής της κυριαρχίας. Οι δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι έφεραν τους Ευρωπαίους αντιμέτωπους με δύο σημαντικά ζητήματα: α) το τέλος του ευρωκεντρισμού, καθώς η Ευρώπη έπαυε σταδιακά να αποτελεί το αυτονόητο κέντρο του σύγχρονου κόσμου, και β) την επαναδιαπραγμάτευση των κοινωνικών, πολιτικών, ιδεολογικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών της. Η αποαποικιοποίηση, ο Ψυχρός Πόλεμος, η ευρωπαϊκή ενοποίηση, οι κοινωνικές και πολιτισμικές κινητοποιήσεις και η κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων αναδιαμορφώνουν ριζικά τη θέση της Ευρώπης σε έναν πλανητικό και μη ευρωκεντρικό κόσμο.

B6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 2 (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο ΤΕΤ)

Μαρία Βάρα, μέλος Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Το μάθημα εστιάζει στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων, του ειδικού λεξιλογίου, των γνώσεων και των στρατηγικών που απαιτούνται για τη μελέτη αγγλόφωνων επιστημονικών κειμένων τέχνης ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση των φοιτητών/τριών σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία και να συνεισφέρει στη βελτίωση των επαγγελματικών προοπτικών τους στο διεθνές περιβάλλον που σχετίζεται με τις τέχνες και τον πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη της Ποπ Αρτ (Pop Art), ενός κινήματος που επανακαθόρισε τη σχέση τέχνης και μαζικής κουλτούρας τον 20ο αιώνα. Μέσα από την ανάλυση αγγλόφωνων θεωρητικών κειμένων που αφορούν το κίνημα αυτό, οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με όρους και έννοιες που συνδέονται με τη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή και την εμπορευματοποίηση της εικόνας.

B8 Μοντέρνα Τέχνη

Νίκος Δασκαλοθανάσης, Καθηγητής

Ιστορική επισκόπηση των σημαντικότερων ρευμάτων της δυτικής τέχνης, από τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου έως τα μέσα του 20ού αιώνα.

Γ' εξάμηνο

Γ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 1 (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο ΤΕΤ)

Κωνσταντίνα Κάλφα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το μάθημα διατρέχει την μακρά περίοδο που εκκινεί από την Αναγέννηση, όταν διαμορφώνεται η νεωτερική πολιτισμική πρόσληψη της αρχιτεκτονικής ως το αποτελέσματος ενός και μόνο υποκειμένου —του Αρχιτέκτονα-Δημιουργού—, και καταλήγει στο Τέλος του Αιώνα [fin de siècle], όταν οι αναβιώσεις του, κλασικού ή μη, παρελθόντος, περιέρχονται σε αδιέξοδο αδυνατώντας να ανταποκριθούν στις οικονομικές αναδιαρθρώσεις του καπιταλισμού και στη συνακόλουθη επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη. Παρακολουθεί τις περιπέτειες της αρχιτεκτονικής, όταν, εντός ενός συνόλου νεοπαγών θεσμών και μηχανισμών, αναλαμβάνει —με το μερίδιο που της αναλογεί— το βαρύ και υπεσχημένο «χρέος» της «ενηλικίωσης» της ανθρωπότητας. Παρουσιάζει τόσο τα υλοποιημένα έργα που η αρχιτεκτονική έχει εναποθέσει γύρω μας —τα προφανή, δηλαδή, τεκμήρια της ύπαρξής της, μέσω των οποίων μπορούν να προκύψουν μορφολογικές ταξινομήσεις και ομαδοποιήσεις—, όσο και το πεδίο των θεωρητικών διατυπώσεων και αποφάνσεων σχετικά με τις αρχιτεκτονικές μορφές στην Ευρώπη και την Αμερική, με αναφορές επίσης στις αποικιοκρατικές εμπειρίες εκτός του Δυτικού Κόσμου.

Γ4 Φιλοσοφία της Τέχνης

Φαίη Ζήκα, Καθηγήτρια

Η φιλοσοφία της τέχνης εστιάζει στο ερώτημα «Τι είναι τέχνη;» Το μάθημα εκκινεί από την κριτική προσέγγιση της δυνατότητας ορισμού της τέχνης, όπως αυτή αναπτύχθηκε στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Εξετάζονται, συνοπτικά και κριτικά, βασικές έννοιες που έχουν προταθεί ιστορικά ως ουσιώδη γνώρισμα της τέχνης: μίμηση/αναπαράσταση, μορφή/δομή, έκφραση, αισθητική εμπειρία. Η δυσκολία ανεύρεσης ικανοποιητικού ορισμού οδηγεί σε σύγχρονες αντι- ουσιοκρατικές τοποθετήσεις όπως η ιστορικο-θεωρητική προσέγγιση του Α. Danto, η λειτουργική προσέγγιση του Ν. Goodman και η θεσμική θεωρία του Γ. Dickie, οι οποίες, με τη σειρά τους, αντιμετωπίζονται κριτικά στη διαμόρφωση του σύνθετου διανοητικού και καλλιτεχνικού τοπίου που χαρακτηρίζει την ύστερη νεωτερικότητα.

Γ9 Ιστορία της Τέχνης των Νεότερων Χρόνων 2: Μπαρόκ

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η ζωγραφική παραγωγή κατά τον 17ο αιώνα, στην Ιταλία, στη Γαλλία, στην Ισπανία και στις Κάτω Χώρες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση της εικαστικής παραγωγής, ειδικά των Κάτω Χωρών, με τους κατακτητικούς πολέμους της Ισπανίας, με τα κοινωνικά και ιδεολογικά ζητήματα που αναδύθηκαν μέσα από τους πολέμους αυτούς και με τις θρησκευτικές διαμάχες της περιόδου που απηχούνται στη χρήση και στη σημασιοδότηση της τέχνης. Σημαντικοί άξονες γύρω από τους οποίους εξετάζεται η ζωγραφική αυτή παραγωγή αποτελούν επίσης οι αντιλήψεις θεωρητικών και κριτικών της τέχνης της εποχής, συλλεκτικές και εργαστηριακές πρακτικές, οι Ακαδημίες, λογοτεχνικές πηγές και αφηγηματικές παραδόσεις.

Ένα καίριο ερώτημα που διατρέχει αυτή την επισκόπηση αφορά στην αντίληψη του όρου «μπαρόκ».

Γ10 Ιστορία της Τέχνης των νεότερων χρόνων 3: από τον Νεοκλασικισμό στον Ιμπρεσιονισμό

Εντεταλμένος διδάσκων

Επισκόπηση της τέχνης από τα καλλιτεχνικά ρεύματα του δευτέρου μισού του 18ου αιώνα έως τα τέλη του 19ου αιώνα με κύρια αναφορά στη ζωγραφική του Νεοκλασικισμού, τη Ρομαντική ζωγραφική του 19ου αιώνα και τα ρεύματα του δευτέρου μισού του 19ου αιώνα, από τον Ρεαλισμό έως και τον Ιμπρεσιονισμό.

Γ12 Μεθοδολογία της ιστορίας της τέχνης: Μετά την εικονολογία

Μέλος ΔΕΠ

Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του μαθήματος «Β3 Μεθοδολογία της ιστορίας της τέχνης» και εξετάζει τις θεωρητικές και μεθοδολογικές εξελίξεις που αναδιαμόρφωσαν το επιστημονικό πεδίο της ιστορίας της τέχνης κατά την μεταπολεμική περίοδο. Εξετάζεται η ανάδυση της λεγόμενης «Νέας ιστορίας της τέχνης» κυρίως σε σχέση με την κοινωνική ιστορία της τέχνης και η κριτική αναθεώρηση των παραδοσιακών μεθοδολογικών παραδοχών του πεδίου. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται οι σημαντικότερες θεωρητικές κατευθύνσεις όπως συγκροτούνται από τα τέλη της δεκαετίας του 1960 και εξής: σημειολογία, ψυχανάλυση, μαρξισμός, φεμινισμός, σπουδές φύλου και μεταποικιακές σπουδές, θεωρία της πρόσληψης. Έμφαση δίνεται στις ερμηνευτικές δυνατότητες που αυτές οι μεθοδολογικές τάσεις διάνοιξαν όσον αφορά την κατανόηση του έργου τέχνης και των όρων της καλλιτεχνικής παραγωγής καθώς και τη λειτουργία των οπτικών αναπαραστάσεων στον σύγχρονο κόσμο.

Γ8 Σύγχρονη Τέχνη

Νίκος Δασκαλοθανάσης, Καθηγητής

Κριτική παρουσίαση των νέων καλλιτεχνικών τάσεων από τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες έως τις μέρες μας.

Δ' εξάμηνο

Δ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 2 (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο ΤΕΤ)

Κωνσταντίνα Κάλφα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το μάθημα παρουσιάζει την ιστορία της διαρκούς ανασυγκρότησης των αντικειμένων της αρχιτεκτονικής στον εκρηκτικό 20ο αιώνα. Μεταξύ των βασικών στόχων του είναι η αποσαφήνιση εννοιών καθοριστικών για την υπό εξέταση περίοδο, όπως η «νεωτερικότητα» (modernity), ο «μοντερνισμός» (modernism), ο «εκμοντερνισμός» (modernization) και το «μεταμοντέρνο» (postmodern). Μεταξύ των θεματικών που εξετάζονται συγκαταλέγονται οι ακόλουθες: –Η ανάδυση της κατοικίας των πολλών ως αρχιτεκτονικό πρόβλημα, –Η ανάδυση της «μοντέρνας ζωής» στις ΗΠΑ: η «Λευκή Πόλη» ως ιδεολόγημα (οι αυτόχθονες πληθυσμοί, οι Αφροαμερικανοί και η υγιεινή), –Ο Frank Lloyd Wright και η ανάδυση του αμερικανικού προαστιακού ονείρου, –Πίσω στη «Γηραιά Ήπειρο»: Η έκρηξη των «ιστορικών πρωτοποριών», –Έκρηξη και αποκρυστάλλωση του «μοντέρνου»: Παράδοση και «νεωτερικότητα», η έννοια «μοντέρνο», τα δίκτυα διάχυσης (τα μανιφέστα, τα περιοδικά, τα βιβλία και οι λοιποί αρθρωμένοι λόγοι του μοντέρνου, οι εκθέσεις και τα συνέδρια), –Το μοντέρνο ως Διεθνές Στυλ: Η έκθεση «International Style» και η έκθεση του 1937 στο Παρίσι, –Εκμοντερνισμός και μηχανισμοί «οικοδόμηση έθνους»: Μοντέρνα αρχιτεκτονική, εκσυγχρονισμός και κράτος πρόνοιας, –Το μοντέρνο στη μεταπολεμική Ανοικοδόμηση, –«Απέναντι» στο μοντέρνο: Team X και καταστασιακοί, –Μετά-το-μοντέρνο: μεταμοντερνισμός, αποδόμηση, και ηθικές του millenium.

Δ7 Ιστορία της νεότερης τέχνης στην Ελλάδα

Ελεονώρα Βρατσκίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Η διάλεξη προτείνει μια επισκόπηση της εικαστικής παραγωγής στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο από τα μέσα του 18ου έως και τα μέσα του 20ού αιώνα. Συζητούνται οι διαφορετικές οριοθετήσεις του αντικειμένου, τα γεωγραφικά και χρονολογικά του όρια, καθώς και οι βασικές ιστοριογραφικές κατηγορίες που έχουν χρησιμοποιηθεί για τη μελέτη του. Οι ποικίλες εκφάνσεις της παραγωγής αυτής εξετάζονται στα ιδιαίτερα πολιτισμικά τους συγκείμενα, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ιστορικές εμπειρίες των περιοχών του ελλαδικού χώρου, από τα Επτάνησα της βενετικής κυριαρχίας έως τις ελληνόφωνες περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και τους ριζικούς πολιτικούς, κοινωνικούς και πολιτισμικούς μετασχηματισμούς που συνόδευσαν την ανάδυση των εθνικών κρατών στη νοτιοανατολική Ευρώπη και, ειδικότερα, του ελληνικού κράτους. Το μάθημα εστιάζει επίσης στη θεσμική συγκρότηση του καλλιτεχνικού πεδίου στην Ελλάδα και στη μελέτη του θεωρητικού και κριτικού λόγου περί τέχνης που παράγεται ιδιαίτερα κατά το 19ο και τον 20ο αιώνα. Η διερεύνηση υιοθετεί προσεγγίσεις της διαπολιτισμικής ιστορίας και των μετααποικιακών σπουδών, με στόχο την ανάδειξη των πολιτισμικών μεταφορών και οικειοποιήσεων που συνέβαλαν στη διαμόρφωση του κόσμου της τέχνης στην Ελλάδα, καθώς και των ιδεολογικών σχημάτων μέσω των οποίων νοηματοδοτήθηκαν οι σχέσεις με τα καλλιτεχνικά κέντρα της Δυτικής Ευρώπης.

Δ3 Καλλιτεχνικό Εργαστήριο

Εσθήρ Σολομών, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Επικουρία στην οργάνωση του μαθήματος: μέλος ΕΔΙΠ/ΕΕΠ/ΕΤΕΠ

Το μάθημα επιδιώκει να εξοικειώσει τους φοιτητές του Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης (ΘΙΣΤΕ) με τις σύγχρονες εικαστικές πρακτικές όπως αυτές διδάσκονται στα εργαστήρια του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών της ΑΣΚΤ και να τους εισαγάγει σε ζητήματα σχετικά με τις καλλιτεχνικές διαδικασίες που σχετίζονται με την παραγωγή του εικαστικού έργου. Για τον σκοπό αυτό επιλέγονται κάθε χρόνο τρία εργαστήρια του Εικαστικού Τμήματος, διαφορετικά κάθε φορά (σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα των διευθυντών τους αλλά και με σκοπό να καλυφθούν ζητήματα που σχετίζονται με μία κατά το δυνατόν πιο ευρεία ποικιλία τεχνών και εικαστικών μέσων). Η συνεργασία με τα εργαστήρια αφορά τη διοργάνωση δύο συναντήσεων στο καθένα εξ αυτών, στη διάρκεια των οποίων θα γίνεται μία εισαγωγική διάλεξη από τον διευθυντή του εργαστηρίου για θέματα σχετικά με την καλλιτεχνική έρευνα, τις τεχνικές και τα υλικά που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία του εργαστηρίου, καθώς και μία συνάντηση που θα δίνει τη δυνατότητα στους εικαστικούς φοιτητές κάθε εργαστηρίου να παρουσιάζουν αναλυτικά τη δουλειά τους, εστιάζοντας στα ίδια ακριβώς θέματα, σε συνάφεια, ωστόσο, με το εν εξελίξει έργο τους. Οι φοιτητές/τριες του ΘΙΣΤΕ θα περνούν τουλάχιστον ένα τρίωρο την εβδομάδα στα συνεργαζόμενα εργαστήρια, σε μέρα και ώρα που θα ορίζεται στην αρχή του εξαμήνου, αξιοποιώντας τη δυνατότητα που θα τους παρέχεται να εξοικειωθούν και να πειραματισθούν με τεχνικές, υλικά και συναφείς καλλιτεχνικές πρακτικές. Για τον σκοπό αυτό η παρουσία στο μάθημα κρίνεται αναγκαία και τηρείται απουσιολόγιο με βάση όσα ισχύουν για τα Σεμινάρια. Η κατανομή των συμμετεχόντων ανά εργαστήριο πραγματοποιείται με ευθύνη της διδάσκουσας του ΘΙΣΤΕ.

Επιπλέον, στη διάρκεια του εξαμήνου πρόκειται να γίνουν μία ή δύο διαλέξεις σχετικά με τη θεωρία των εικαστικών τεχνικών, καθώς και μία ή δύο επισκέψεις σε εργαστήρια καλλιτεχνών και μουσειακούς χώρους ή εργαστήρια συντήρησης καλλιτεχνικών έργων, όπου θα παρουσιάζονται/συζητούνται παρόμοια ζητήματα, μέσα, ωστόσο, από διαφορετικές εφαρμογές.

Οι φοιτητές/τριες θα αξιολογούνται με γραπτή εργασία που θα αφορά το έργο συμφοιτητή/συμφοιτητριάς τους, μέλους ενός εκ των τριών συνεργαζόμενων εργαστηρίων, με τον/την οποίο/α θα πρέπει να συνεργαστούν και να παρουσιάσουν αναλυτικά τις αξιοποιούμενες τεχνικές, τα υλικά, και τις καλλιτεχνικές διαδικασίες που χαρακτηρίζουν το εικαστικό έργο του/της. Για τους σκοπούς της εργασίας που θα αξιολογείται αποκλειστικά και μόνο από τον διδάσκοντα/διδάσκουσα του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα χρειαστεί να ανατρέξουν σε συναφή με τα ζητήματα αυτά βιβλιογραφία που θα διαμορφώνεται κατά περίπτωση. Η οργάνωση του μαθήματος με τον τρόπο αυτό θα επιτρέπει τόσο την εισαγωγή των φοιτητών/τριών του ΘΙΣΤΕ σε θέματα που αφορούν τις ποικίλες τέχνες που υπηρετούνται στην ΑΣΚΤ και πέραν αυτής, όσο και την εξοικειώσή τους με στοιχεία της καλλιτεχνικής παραγωγής, την πρακτική σημασία των οποίων αγνοούν. Επιπλέον, θα καταστεί δυνατή η γνωριμία και η συνεργασία με τους εικαστικούς φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό του Εικαστικού Τμήματος, η εμπλοκή τους στην καλλιτεχνική πράξη

και την καθημερινότητα των εργαστηρίων της ΑΣΚΤ, καθώς και η θεμελίωση γόνιμων και αμοιβαία επωφελών σχέσεων μεταξύ εικαστικών και θεωρητικών που αποτελεί βασικό ζητούμενο στην σύγχρονη αγορά εργασίας, ειδικά στο πεδίο της επιμέλειας εκθέσεων.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου θα δίνεται μέριμνα στη δημοσιοποίηση της συνεργασίας των φοιτητών/τριών των δύο τμημάτων, με παρουσίασή της σε φυσικό ή/και διαδικτυακό χώρο της Σχολής.

Δ4 Θεωρία και Κριτική της Τέχνης

Κωνσταντίνος Ιωαννίδης, Καθηγητής

Κύκλος διαλέξεων με εισαγωγικό χαρακτήρα στα πεδία της θεωρίας και της κριτικής της τέχνης. Αρχικά επιχειρείται να οριστούν με σαφήνεια οι έννοιες μέσα από τη διάκρισή τους από άλλες παρεμφερείς. Η εξέταση βασικών ιδεών που καθόρισαν και εν πολλοίς καθορίζουν ακόμη και σήμερα τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε και αξιολογούμε τις εικαστικές τέχνες θα γίνει μέσα από ιστορικό πρίσμα, ταυτόχρονα όμως, όπου κρίνεται απαραίτητο, θα επιχειρείται γεφύρωση διαφορετικών ιστορικών περιόδων προκειμένου να εμβαθύνουμε σε κρίσιμες έννοιες. Η έμφαση δίνεται στην περίοδο από τον 18ο αιώνα και μετά αλλά κρίνεται επίσης απαραίτητη μια αναδρομή στην προϊστορία του λόγου περί τεχνών πριν την επίσημη θεσμική κατοχύρωση της ιστορίας της τέχνης και της τεχνοκριτικής.

Δ8 Η Τέχνη στην Ελλάδα μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο

Ειρήνη Γερογιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το μάθημα εξετάζει την πορεία της τέχνης στην Ελλάδα από τη μεταπολεμική περίοδο έως τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα, εστιάζοντας στις καλλιτεχνικές τάσεις, τις θεσμικές συνθήκες και τις ιδεολογικές μετατοπίσεις που διαμόρφωσαν την εικαστική παραγωγή της χώρας. Ξεκινώντας από την κυριαρχία της αφαίρεσης από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 και τη διεθνή παρουσία Ελλήνων καλλιτεχνών στη δεκαετία του 1960, το μάθημα παρακολουθεί τη μετάβαση προς νέες μορφές καλλιτεχνικής πρακτικής, όπως τα χάπενινγκ, η περφόρμανς, οι εννοιολογικές τάσεις και οι πρακτικές θεσμικής κριτικής. Παράλληλα, εξετάζει τη σχέση της ελληνικής τέχνης με τα δυτικά καλλιτεχνικά κέντρα, τη σταδιακή μετατόπιση από το αίτημα της «ελληνικότητας» προς ζητήματα εκσυγχρονισμού και διεθνοποίησης, καθώς και την επίδραση της δικτατορίας και της μεταπολίτευσης στη διαμόρφωση του καλλιτεχνικού πεδίου. Στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει ένα ιστορικά τεκμηριωμένο πλαίσιο κατανόησης της μεταπολεμικής και σύγχρονης ελληνικής τέχνης, αναδεικνύοντας τις σχέσεις της με την πολιτική ιστορία, τους θεσμούς και τις διεθνείς εικαστικές εξελίξεις.

Δ9 Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφή επιστημονικής εργασίας

Βαρβάρα Ρούσσου, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Το μάθημα στοχεύει στην απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων/δεξιοτήτων για τη διαχείριση πηγών, την οργάνωση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών (σεμιναραριακές, πτυχιακές και λοιπές εργασίες) και των αντίστοιχων προτάσεών τους, την έρευνα αρχείων. Ειδικότερα διδάσκονται:

α) η μεθοδολογία της έρευνας: έρευνα σε βιβλιοθήκες και αρχεία, βιβλιογραφική έρευνα (σε βιβλιοθήκες και στο διαδίκτυο), διαχείριση ηλεκτρονικών πηγών και μέσων: e-class, επιστημονικοί ιστότοποι, ψηφιοποιημένο υλικό/ψηφιακές βιβλιοθήκες, δημιουργία και χρήση powerpoint κ.λπ. συστήματα βιβλιογραφικών αναφορών, παραθέματα και υποσημειώσεις.

β) τα στάδια συστηματικής εκπόνησης και παρουσίασης της επιστημονικής εργασίας, ακαδημαϊκή γραφή: κριτική ανάγνωση πηγών, σχεδιασμός, δομή εργασίας (πρόλογος, εισαγωγή, κεφάλαια κ.λπ), συντακτική-ορθογραφική φροντίδα, επιστημονικός/ακαδημαϊκός λόγος, τεκμηρίωση, κριτική ανάλυση-συμπεράσματα, τυποποιημένη μορφή εργασίας, και τελική παρουσίαση (προετοιμασία, διαφάνειες, κατανομή στον διαθέσιμο χρόνο κ.ά.).

γ) σύνταξη προτάσεων για εργασίες (πτυχιακές, μεταπτυχιακές, διδακτορικές διατριβές)

δ) βασικά στοιχεία για την έρευνα και μελέτη αρχειακού υλικού

Γ' και Δ' έτος: 16 μαθήματα

Ε' και Ζ' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-006 Ιστορία και Θεωρία της Φωτογραφίας

Κωνσταντίνος Ιωαννίδης, Καθηγητής

Σειρά διαλέξεων πάνω στη θεωρία και την ιστορία της φωτογραφίας από το ξεκίνημά της κατά την τρίτη δεκαετία του 19ου αιώνα μέχρι και τα πρόσφατα χρόνια. Θα εξεταστούν αρχικά οι βασικές χρήσεις της φωτογραφίας κατά το 19^ο αιώνα και στη συνέχεια θα επιχειρηθεί μια τεχνοϊστορική πλαισίωση του έργου σημαντικών φωτογράφων του 20^{ού} αιώνα. Παράλληλα θα συζητηθούν μερικά κείμενα κλειδιά της φωτογραφικής θεωρίας (W. Benjamin, R. Barthes, S. Sontag).

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 039 Η Ιστορία της Σύγχρονης Τέχνης μέσα από τις εκθέσεις

Ειρήνη Γερογιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις εκθέσεις σύγχρονης τέχνης για να σκιαγραφήσουμε την Ιστορία της; Ο κύκλος διαλέξεων ξεκινά με την ποπ έκθεση “This is Tomorrow” (Λονδίνο, 1956) και καταλήγει στο σήμερα, έχοντας διατρέξει την εμφάνιση της εννοιολογικής τέχνης και της τέχνης των συστημάτων, την επιστροφή της παραστατικής ζωγραφικής, τη σύγκρουση των τοπικών σκηνών με την παγκοσμιοποίηση, τη συνάντηση της τέχνης με το σχέδιο και την τεχνολογία, τη μεταποικιακή συνθήκη, τον σχεσιακό χαρακτήρα της τέχνης, και τη φεμινιστική και κουήρ θεωρία και τέχνη. Διαμέσου της παραπάνω περιήγησης, θα αναδειχθεί ο ρόλος του επιμελητή ως ενεργού υποκειμένου κατά τη συγγραφή της Ιστορίας της τέχνης. Παράλληλα, θα αναζητηθεί ο ρόλος των Μπιενάλε σύγχρονης τέχνης και άλλων θεσμικών εκθέσεων, όπως η documenta και η Manifesta, στην καταγραφή της σύγχρονης καλλιτεχνικής πρακτικής.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-045 Ιστορία της Περφόρμανς: Επιτελεστικές τάσεις στην τέχνη του 20ου και 21ου αιώνα

Ειρήνη Γερογιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Η διάλεξη διερευνά την εξέλιξη της περφόρμανς ως εικαστικού είδους από τον 20^ό έως τον 21^ο αιώνα. Ακολουθώντας μια ιστορική πορεία, θα αποδοθεί η ορολογία της περφόρμανς και θα αναζητηθούν οι επιτελεστικές τάσεις στις εικαστικές τέχνες που οδήγησαν στη μορφοποίησή της κατά τη δεκαετία του 1960. Στη συνέχεια, θα δοθεί έμφαση στις έννοιες του σώματος, του τόπου και της τοποειδικότητας, και της συμμετοχικής επιτέλεσης. Στόχος μας είναι να αντιληφθούμε τις πολιτικές και κοινωνικές διαστάσεις της περφόρμανς, μέσω του ακτιβισμού, του φύλου και των σεξουαλικών ταυτοτήτων, της φυλής, και της τεχνολογίας.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 023 Ιστορία Τέχνης και Θεσμοί

Μέλος ΔΕΠ

Το μάθημα εστιάζει σε ζητήματα που αφορούν την αμφίδρομη σχέση μεταξύ τέχνης και θεσμικού πλαισίου (πανεπιστήμιο, μουσείο, συλλογές, νομοθεσία, εκδοτική δραστηριότητα, επαγγελματικού φορείς, συνέδρια) εντός του οποίου συγκροτούνται τάσεις και ρεύματα που εξετάζει η ιστορία της τέχνης από τον 18ο αιώνα έως την εποχή μας.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 630 Παιδαγωγικά

Μόνικα Παπά, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, ανάθεση

Η επιστημονικότητα της Παιδαγωγικής. Το φαινόμενο της αγωγής. Παράγοντες και μέσα αγωγής. Σκοπός της αγωγής. Νεότερα και σύγχρονα παιδαγωγικά και διδακτικά συστήματα. Σύγχρονες τάσεις της Αγωγής.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 614 Η διαχρονικότητα της Παιδαγωγικής Επιστήμης στην εκπαιδευτική διαδικασία

Μόνικα Παπά, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού, Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, ανάθεση

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα μελετηθούν: η εποχή του πραγματισμού (οι απόψεις του Ρατιχίου, η συμβολή του Κομενίου), η εποχή του διαφωτισμού (ο εμπειρισμός του J. Locke, ο φυσιολογισμός του J.J. Rousseau), ο νεότερος ανθρωπισμός (ο φιλανθρωπισμός του Basedow, ο κατεξοχήν ανθρωπισμός, η συμβολή του Pestalozzi, η συμβολή του Frobel, ενοποίηση της ζωής στην εργασία, το παιχνίδι), η θεμελίωση της παιδαγωγικής επιστήμης (η συμβολή του Schleiermacher, το σύστημα του Herbart, ο ψυχικός κόσμος, το διδακτικό σύστημα, κριτική του ερβαρτιανού συστήματος), η σύγχρονη παιδαγωγική και διδακτική σκέψη, J. Dewey (ο πραγματισμός, πορεία της διδασκαλίας, η κοινωνικοποίηση του σχολείου, καθοδηγούμενη αυτενέργεια, η συμβολή του G. Kerschensteiner, ελεύθερη διανοητική εργασία, γνωρίσματα της σχολικής εργασίας), το σχολείο ενέργειας (το σύστημα του Claparede, ατομικές διαφορές, αρχές της λειτουργικής αγωγής, έννοια και έρευνα της ευφυΐας, η συμβολή του Dottrens, προσωπική και κοινωνική αγωγή, η μέθοδος Decroly, η ελεύθερη ομαδική εργασία, η θεωρία του Blonskij, παράμετροι του Βιομηχανικού σχολείου, η οργάνωση του σχολείου), η αντιαυταρχική αγωγή (βασικές αρχές της αντιαυταρχικής αγωγής, κριτική του Summerhill, η κριτική του E. Fromm), η αμφισβήτηση του σχολείου (η φαινομενολογία του σχολείου, Ivan Illich).

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 622 Θεωρίες των φύλων: διαμόρφωση, εξέλιξη και αντίκτυπος στις τέχνες

Βαρβάρα Ρούσσου, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Η διάλεξη εξετάζει αναλυτικά τη γένεση, τη χρήση και την κριτική πρόσληψη βασικών εννοιών των θεωριών φύλων, όπως: φεμινιστική θεωρία, έμφυλο δίπολο, αρρενωπότητες, θηλυκότητες, ταυτότητα φύλου, επιτέλεση φύλου (gender performativity), queer θεωρία, φάσμα σεξουαλικότητας, ορατότητα/αορατότητα, intersectionality/ «διαθεματικότητα» κ.ά. Παράλληλα, παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη των φεμινιστικών και queer θεωριών, από τη

συγκρότηση του φύλου ως κοινωνικής κατασκευής, μέχρι την ανάδυση της φεμινιστικής θεωρίας στα «κύματά» της, την κριτική στον βιολογικό ντετερμινισμό και τη διεύρυνση των σπουδών φύλου με τα ζητήματα σεξουαλικότητας.

Το μάθημα συνδέει τις θεωρητικές έννοιες με χαρακτηριστικά παραδείγματα από τις εικαστικές τέχνες, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο τα καλλιτεχνικά έργα αναπαριστούν, αποδομούν ή αναθεωρούν τις έμφυλες κατηγορίες. Η τέχνη λειτουργεί όχι μόνο ως πεδίο αντανάκλασης αλλά και ως παραγωγή φύλου και σεξουαλικότητας. Εξετάζονται επίσης ζητήματα πολιτικής ορατότητας, σώματος, τεχνολογίας και επιθυμίας μέσα από την οπτική του φεμινισμού, της κούηρ θεωρίας και της διαθεματικότητας (Crenshaw, Butler, Halberstam, Ahmed). Από τη φωτογραφική αυτοπαράσταση της Claude Cahun, το “The Dinner party” της Judy Chicago έως την queer art και από τα κείμενα της Helene Cixous έως της Judith Butler οι φοιτήτριες/τές καλούνται να συσχετίσουν θεωρητικά σχήματα με ορισμένες αντίστοιχες εμβληματικές καλλιτεχνικές πρακτικές.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 623 Χαρτογραφώντας το πολιτισμικό πεδίο 1 ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Μαρία Βάρα, μέλος Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Το μάθημα εστιάζει στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την εξειδικευμένη χρήση της Αγγλικής ορολογίας της τέχνης (ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου με συγκεκριμένη θεματολογία/λεξιλόγιο) μέσω δραστηριοτήτων στο πολιτισμικό πεδίο. Έμφαση δίνεται στις εξελίξεις που προέκυψαν από τον περιηγητισμό και την απαρχή του νεοελληνικού κράτους τον 19ο αιώνα καθώς και στη σχέση της ελληνικής καλλιτεχνικής παραγωγής με τα ευρωπαϊκά και διεθνή κινήματα, μέσω της μελέτης έργων τέχνης και λόγου καθώς και επισκέψεων σε μουσεία και τοπόσημα της Αθήνας (νεοκλασική τριλογία, ερειπιώνες, κοιμητήρια).

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 041 Κοινόχρηστοι κόσμοι. Μεσαιωνική τέχνη στη μεθόριο Χριστιανισμού και Ισλάμ

Καλλιρρόη Λινάρδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Το μάθημα επικεντρώνεται στις μακράιωνες καλλιτεχνικές παραδόσεις του Μεσογειακού κόσμου στις περιοχές που διασταυρώθηκαν ο ισλαμικός και ο χριστιανικός πολιτισμός κατά τη διάρκεια του μεσαίωνα. Εστιάζοντας σε τρεις περιπτώσεις μελέτης – στη Βόρεια Αφρική, τη Σικελία και την Ιβηρική χερσόνησο – θα εμβαθύνει στη δυναμική της ανταλλαγής ιδεών, στυλ και τεχνικών μεταξύ αυτών των διακριτών πολιτισμών του μεσαίωνα, με στόχο να αναδειχθεί η πολυπλοκότητα και οι ερμηνευτικές προκλήσεις του πολιτισμικού προϊόντος, το οποίο είναι απότοκο διασταυρώσεων διαφορετικών θρησκευτικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 628 Μουσειολογία

Εσθήρ Σολομών, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Γενική εισαγωγή στο γνωστικό πεδίο της μουσειολογίας, με σκοπό την εξοικείωση με ζητήματα μουσειακής θεωρίας και πρακτικής. Προσεγγίζεται

κριτικά η ιστορία, η σημασία, η λειτουργία και η πολιτική διάσταση των μουσειακών αναπαραστάσεων μέσα από ποικίλες ιστορικές, επιστημολογικές και ανθρωπολογικές οπτικές. Συζητούνται επίσης οι τρόποι διοίκησης και διαχείρισης των μουσείων και των συλλογών τους κατά τη διάρκεια μιας σειράς από επισκέψεις σε μουσειακά ιδρύματα και εκθεσιακούς χώρους. Η ερμηνεία των μουσειακών συλλογών, η σχέση των μουσείων με την κοινωνική μνήμη, οι εκπαιδευτικές δράσεις των μουσείων και τα προγράμματα προσέγγισης, οι διαδικασίες επικοινωνίας με το κοινό, ο ρόλος των νέων τεχνολογιών στα σύγχρονα εκθεσιακά περιβάλλοντα, καθώς και ιδεολογικά ζητήματα που σχετίζονται με την «κατανάλωση» του πολιτισμού, την εμπορευματοποίηση της μουσειακής εμπειρίας και τον ακτιβισμό αποτελούν τους κεντρικούς άξονες με βάση τους οποίους οργανώνεται το μάθημα.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 631 Εισαγωγή στην επιμέλεια εκθέσεων

Εσθήρ Σολομών, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Τι είναι η επιμέλεια εκθέσεων; Πώς αυτή επηρεάζει τη σύγχρονη εικαστική παραγωγή και πρόσληψή της; Το μάθημα διερευνά τη σημασία της επιμέλειας εκθέσεων στη διαμόρφωση της σύγχρονης τέχνης από τη δεκαετία του 1960 και μετά, στην Ευρώπη, την Αμερική και την Ελλάδα. Εξετάζεται επίσης ο μεταβαλλόμενος ρόλος του επιμελητή ως διαχειριστή και επόπτη του καλλιτεχνικού περιεχομένου, ως δημιουργού (auteur), αλλά και ως φορέα πολιτισμικής κριτικής. Μέσα από μία σειρά συζητήσεων, επισκέψεων και παρουσιάσεων από φιλοξενούμενους επιμελητές, εξετάζονται τάσεις και συναφείς πρακτικές, αναλύονται οι συνέργειες με τους εικαστικούς και με τους φορείς που διοργανώνουν εκθέσεις, ενώ αξιοποιούνται θεωρητικοί προβληματισμοί γύρω από την αναπαραστατική λειτουργία και ερμηνευτική προσέγγιση των εκθέσεων.

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 107 Από το μοναστήρι στον γοτθικό καθεδρικό: Η αρχιτεκτονική της μεσαιωνικής Δύσης.

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει την αρχιτεκτονική της δυτικής Ευρώπης από τον 11ο έως τον 14ο αιώνα, με έμφαση στη μετάβαση από τις ρομανικές μορφές στις γοτθικές λύσεις. Η αρχιτεκτονική του δυτικού Μεσαίωνα προσεγγίζεται ως πεδίο όπου η τεχνική εξέλιξη, οι λατρευτικές πρακτικές, η αστική ανάπτυξη, οι μορφές εξουσίας και η συλλογική μνήμη συνδέονται στενά με τη διαμόρφωση του χώρου.

Θα μελετηθούν αντιπροσωπευτικά μοναστηριακά συγκροτήματα, προσκυνηματικές εκκλησίες, καθεδρικοί ναοί, κάστρα και ο αστικός χώρος. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη σχέση ανάμεσα στη μορφή του κτηρίου και στις λειτουργίες που καλείται να καλύψει. Θα εξεταστούν επίσης ζητήματα υλικότητας και τεχνολογίας.

Παράλληλα, θα συζητηθεί η νεότερη πρόσληψη της μεσαιωνικής αρχιτεκτονικής – ιδίως ο 19ος αιώνας – η αποκατάσταση μνημείων, και η διαμόρφωση της έννοιας του «γοτθικού».

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 049 Η Αναγέννηση στη Βόρεια Ευρώπη

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εστιάζει στη ζωγραφική παραγωγή των Κάτω Χωρών και της Γερμανίας κατά τον 15ο και τον 16ο αιώνα, με έμφαση στο ζήτημα της θρησκευτικής Μεταρρύθμισης, μιας αναδυόμενης νέας κοινωνικής τάξης και της προσέγγισης του φυσικού κόσμου.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-047 Μοντέρνα τέχνη στην Ελλάδα στις αρχές του 20ού αιώνα

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα ανιχνεύει τον τρόπο με τον οποίο η νεοελληνική τέχνη πραγματοποιεί καίριες ρήξεις σε σχέση με τα προστάγματα του ακαδημαϊσμού όπως εκφράστηκε κυρίως από τους καλλιτέχνες της Σχολής του Μονάχου. Στόχο αποτελεί η κατανόηση των όρων συγχρονισμού των εικαστικών τεχνών στην Ελλάδα με τα νεωτερικά ρεύματα της ευρωπαϊκής τέχνης τα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα, στο πλαίσιο ενός ευρύτερου πολιτικού εκσυγχρονισμού.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 040 Ευρωπαϊκοί Ρομαντισμοί κατά το α' μισό του 19ου αιώνα

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Στο μάθημα επισκοπείται το πολιτικό, κοινωνικό και ιδεολογικό φαινόμενο της ανάδυσης των ευρωπαϊκών ρομαντικών κινημάτων από τα τέλη του 18ου έως τις αρχές του 20ού αιώνα. Εξετάζονται οι ιστορικές προϋποθέσεις (Γαλλική Επανάσταση, Παλινόρθωση, βιομηχανική επανάσταση) που διαμόρφωσαν τα διάφορα ρεύματα σκέψης και επιτάχυναν την ταυτόχρονη παρουσία των πολιτιστικών κινημάτων στην Ευρώπη. Παράλληλα, επισημαίνονται οι αναφορές σε συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους, όπως ο Μεσαίωνας, η «ρομαντική αντίδραση» στον Κλασικισμό, αλλά και οι αντινομικοί πόλοι που χαρακτηρίζουν το ρομαντικό φάσμα (επανάσταση-αντεπανάσταση). Θα παρουσιαστούν κινήματα όπως το Θύελλα και Ορμή (Sturm und Drang) και καλλιτέχνες, όπως οι Caspar David Friedrich, Philipp Otto Runge, Johann Heinrich Füssli, J. M. W. Turner, William Blake, Samuel Palmer, Théodore Géricault, Eugène Delacroix και Francisco Goya.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 632 Μουσεία, εκθέσεις, νέες τεχνολογίες

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει σε θεωρητικό και εφαρμοσμένο επίπεδο τον ρόλο των ψηφιακών τεχνολογιών σε μουσεία και εκθέσεις και διερευνά τις δυνατότητες που προσφέρουν στα πεδία της διαχείρισης της πληροφορίας και των συλλογών αλλά και της ψηφιακής επιμέλειας και της πολιτιστικής διαχείρισης. Αναλύονται θέματα σχετικά με τον ρόλο του διαδικτύου, των κινητών τηλεφώνων και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όσον αφορά την μουσειακή επίσκεψη (φυσική και εικονική), την επικοινωνία, την εκπαίδευση, και τις συμμετοχικές διαδικασίες στη λειτουργία μουσειακών και ευρύτερα εκθεσιακών οργανισμών.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 050 Καλλιτεχνική παραγωγή και φύλο στην πρώιμη νεότερη Ευρώπη

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει τη σχέση ανάμεσα στην καλλιτεχνική παραγωγή και το φύλο στην Ευρώπη του 16ου και 17ου αιώνα. Εστιάζει στους όρους μέσα από τους οποίους γυναίκες και άνδρες συμμετείχαν στην παραγωγή, την παραγγελία, τη συλλογή και την πρόσληψη έργων τέχνης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις γυναίκες ως καλλιτέχνιδες, πάτρωνες, συλλέκτριες και εικονιζόμενα πρόσωπα. Παράλληλα, εξετάζονται τα περιβάλλοντα παραγωγής της τέχνης, όπως το εργαστήριο, η αυλή, η οικογένεια και οι ακαδημίες.

ΠΡΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Υπεύθυνος: Δημήτρης Αλεβιζόπουλος, μέλος ΕΤΕΠ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Ε' εξάμηνο

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 705 Χρωματικές θεωρίες και εικαστικές πρακτικές

Φαίη Ζήκα, Καθηγήτρια

Το χρώμα ως κατ' εξοχήν οπτική ιδιότητα συνιστά έναν κεντρικό άξονα προβληματισμού και θεωρητικής διερεύνησης στο χώρο των εικαστικών τεχνών. Είτε χρησιμοποιείται γενναιόδωρα είτε φειδωλά, είτε πρόκειται για φαντασμαγορία είτε για ελάχιστη παρέμβαση, η εκάστοτε εικαστική πρακτική απαιτεί τοποθέτηση και απόφαση. Το σεμινάριο παρακολουθεί ορισμένες από τις κυριότερες εξελίξεις στις επιστήμες και τη φιλοσοφία όσον αφορά το χρώμα από τις απαρχές της νεωτερικότητας (από τον 17ο αιώνα) μέχρι σήμερα και εξετάζει το πώς αυτές επηρέασαν την εικαστική δημιουργία, εστιάζοντας κατά κύριο λόγο στη μοντέρνα και τη σύγχρονη τέχνη.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 233 Θεωρία της Τέχνης της Ιταλικής Αναγέννησης

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Στόχος του σεμιναρίου είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με κεντρικές έννοιες και αντιλήψεις που συναντώνται συστηματικά σε πρωτογενή κείμενα περί τέχνης. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται οι θεωρίες των Alberti, Leonardo, Castiglione, Vasari, Dolce, Aretino, Federico Zuccaro, Ghiberti, η αυτοβιογραφία του Cellini, οι επιστολές των Raffaello, Bronzino και Michelangelo, καθώς και ορισμένα καλλιτεχνικά συμβόλαια. Τα κείμενα συζητούνται με άξονες βασικές ιδέες της περιόδου που αφορούν στην istoria, στο σχέδιο, στο χρώμα, στην προοπτική, στην έκφραση, στη «ρεαλιστική» αποτύπωση της φύσης, στη μίμηση αρχαίων προτύπων. Το κύρος των ζωγράφων και η σχετική σπουδαιότητα της ζωγραφικής (paragone), η σχέση με σημαντικούς πάτρωνες της τέχνης, το κοινωνικό δίκτυο μέσα στο οποίο κινούνται οι καλλιτέχνες κατέχουν σημαντική θέση στη συζήτηση. Ταυτόχρονα, παρουσιάζονται εξελικτικά σχήματα, π.χ. των Vasari και Dolce, όπως και ο βασικός προβληματισμός ανάμεσα στους θεωρητικούς της περιόδου, που αφορά στην αξιολογική σύγκριση ανάμεσα στη φλωρεντινή και στη βενετσιάνικη τέχνη.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 717 Φιλοσοφία της εικόνας

Ευάγγελος Αθανασόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Το μάθημα πραγματεύεται την πολυδιάστατη έννοια της εικόνας από φιλοσοφική σκοπιά, τόσο σε σχέση με την καλλιτεχνική παραγωγή, όσο και σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο των κοινωνικών χρήσεων της εικόνας. Θα μελετηθούν διάφοροι τύποι εικόνων, από την παραδοσιακή ζωγραφική στις ψηφιακές τεχνολογίες, δίνοντας βάρος σε μια γενεαλογική προσέγγιση που συνδυάζει εργαλεία της οντολογίας, της σημειολογίας, της ανθρωπολογίας και της κριτικής θεωρίας.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 925 Η τέχνη στο δίκαιο: νομολογιακά ζητήματα

Μαρία Χατζή, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Είναι πράγματι το δίκαιο και η τέχνη δύο κόσμοι αυτόνομοι; Στο πλαίσιο του

μαθήματος αναλύονται θέματα που αφορούν στην ελευθερία της τέχνης ως δικαϊκού θεσμού, με αναφορά σε συναφή νομολογιακά δεδομένα, σε μια προσπάθεια διερεύνησης της αλληλεπίδρασης μεταξύ του πεδίου της τέχνης και του νομικού πεδίου. Αναλύονται επίσης θέματα που αφορούν στο δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και το status του καλλιτέχνη στη σύγχρονη εποχή και αγορά έργων τέχνης. Αναλύονται ειδικότερα οι επιμέρους εξουσίες του εικαστικού δημιουργού, όπως αυτές εξειδικεύονται βάσει της σχετικής νομοθεσίας και νομολογίας.

Για τις ανάγκες του μαθήματος θα επιχειρηθεί μία συγκριτική προσέγγιση των εν λόγω ζητημάτων με έμφαση στην ερμηνεία και την εφαρμογή του ισχύοντος ελληνικού και ενωσιακού δικαίου.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 254 Κοσμική τέχνη στη μεσαιωνική Δύση. Η τέχνη της αυλής και του καθημερινού βίου στις πόλεις του ύστερου μεσαίωνα

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει όψεις της κοσμικής τέχνης στη δυτική Ευρώπη από τον 12ο έως τον 15ο αιώνα, εστιάζοντας σε μεμονωμένα έργα και ευρύτερα προγράμματα που δεν εντάσσονται πρωτίστως στο εκκλησιαστικό ή μοναστικό πλαίσιο. Στόχος είναι να αναδειχθεί η ποικιλία των καλλιτεχνικών πρακτικών που συνδέονται αφενός με την αυλή και την αριστοκρατία της γης και αφετέρου με τον καθημερινό βίο στις πόλεις.

Η ύλη μπορεί να περιλαμβάνει τοιχοπετάσματα, αντικείμενα από ελεφαντοστό, κοσμήματα, σκεύη πολυτελείας, έπιπλα, τοιχογραφικά σύνολα, ενδύματα και αντικείμενα προσωπικής χρήσης, σφραγίδες, νομίσματα, δημόσια μνημεία. Μπορούν επίσης να εξεταστούν θεματικές όπως η ιπποτική κουλτούρα, ο έρωτας και η αυλική ζωή, το κυνήγι, η μουσική, τα παιχνίδια, η εργασία, οι συντεχνίες, η οικογένεια, η γυναικεία πατρωνία και ο οπτικός πολιτισμός.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 255 Η Αναγέννηση στη Βενετία

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εστιάζει στη ζωγραφική παραγωγή της Βενετίας κατά τον 15ο και τον 16ο αιώνα, με ιδιαίτερη αναφορά στο έργο των Giovanni και Gentile Bellini, Giorgione, Tiziano, Tintoretto, Veronese, στο πλαίσιο της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας της Βενετίας ως εμπορικό σταυροδρόμι και της σχέσης της με άλλα καλλιτεχνικά και πολιτικά κέντρα της ιταλικής χερσονήσου.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-252 Ελληνικότητα και νεωτερικότητα: Η τέχνη του Μεσοπολέμου

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει την Ιστορία της τέχνης του Μεσοπολέμου μέσα από το πρίσμα της έννοιας της «ελληνικότητας», αναλύοντας πώς καλλιτέχνες και διανοούμενοι επιχείρησαν να διαμορφώσουν μια σύγχρονη εθνική ταυτότητα σε διάλογο με τη νεωτερικότητα και τα ευρωπαϊκά καλλιτεχνικά ρεύματα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις εντάσεις ανάμεσα στην παράδοση και τον μοντερνισμό, καθώς και στον ρόλο της τέχνης ως πεδίου διαπραγμάτευσης των ιδεολογικών αντιπαράθεσεων του Μεσοπολέμου.

Ζ' εξάμηνο

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 220 Θεωρία και κριτική της τέχνης στην πράξη

Κωνσταντίνος Ιωαννίδης, Καθηγητής

Σεμιναριακός κύκλος που εστιάζεται στη συζήτηση σημαντικών κειμένων της κριτικής/θεωρίας της τέχνης από τα μέσα του 20ού αιώνα μέχρι και σχετικά πρόσφατα και κατόπιν στην παραγωγή από την πλευρά των φοιτητών κειμένων για τρέχουσες εκθέσεις. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος θα τεθούν υπό συζήτηση κείμενα της δεκαετίας του 1950 για τη ζωγραφική του Αφηρημένου Εξπρεσιονισμού (Cl. Greenberg, H. Rosenberg, M. Fried), το “Other Criteria” του L. Steinberg όπου απαντά πρώιμα (1972) ο όρος «μεταμοντερνιστική πρακτική», κείμενα του B. ο’ Doherty από τη δεκαετία του 1970 και του 1980 και άρθρα από τον κύκλο του περιοδικού October από τη δεκαετία του 1980 και μετά. Στόχος του πρώτου αυτού μέρους είναι να ανιχνευθεί ιστορικά το υπέδαφος της τρέχουσας θεωρητικής παραγωγής. Στο δεύτερο μέρος οι φοιτητές θα κληθούν να επιλέξουν μια έκθεση και να γράψουν γι’ αυτήν.

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 407 «Άλλα λέει και άλλα κάνει»: ο δημιουργός, τα λόγια, και το έργο του

Κωνσταντίνα Κάλφα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το σεμινάριο επιχειρεί να προσεγγίσει ιστορικά/μεθοδολογικά το ζήτημα της απόστασης (ή μη) του καλλιτεχνικού έργου από τη λεκτική του περιγραφή από τους ίδιους τους δημιουργούς. Εστιάζει σε αρχιτεκτονικά έργα στην Ελλάδα και μελετά τους λόγους που έχουν κατατεθεί γύρω από αυτά. Ιδιαίτερα ασχολείται με έργο που έχει “αποκηρυχθεί”, “αποκρυφθεί”, ή και “λησμονηθεί” από τους αρχιτέκτονες-δημιουργούς του. Ρωτά “γιατί”, “πώς”, “πότε” ένα έργο αποξενώνεται από τον πνευματικό του πατέρα; Εντοπίζει και αναλύει τους τρόπους με τους οποίους η “καλή” ή “κακή” αρχιτεκτονική εισέρχονται στο δημόσιο λόγο. Τελικά, το σεμινάριο φιλοδοξεί να ορίσει το χώρο εντός του οποίου δουλεύει, και εκφέρει λόγο, ο ιστορικός της τέχνης/αρχιτεκτονικής. Παράγει μικρές αλλά δυνάμει δημοσιοποιησικές εργασίες.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 933 Η εικόνα ως ιστορική πηγή και ως πράξη: Πόλεμοι και αποικιακά βλέμματα (19ος-20ος αιώνας)

Άντα Διάλλα, Καθηγήτρια

Το μάθημα εξετάζει την εικόνα όχι μόνο ως ιστορική πηγή ή ως αναπαράσταση του παρελθόντος, αλλά και ως ενεργό παράγοντα στη διαμόρφωση ιστορικών εμπειριών, πολιτικού φαντασιακού και συλλογικής μνήμης. Προτείνει έτσι μια ιστορική και θεωρητική μετατόπιση από την εικόνα ως «αντανάκλαση» του παρελθόντος προς την εικόνα ως ενεργό δράστη στην ιστορία. Η εικόνα εξετάζεται ως υλικό αντικείμενο, ως τεκμήριο, ως πράξη, ως πολιτικό γεγονός και ως πεδίο σχέσεων ανάμεσα στον δημιουργό, τον θεατή, το αρχείο και την ιστορική συνθήκη. Μέσα από την ανάλυση εικόνων πολέμων και αποικιοκρατίας, τα φοιτητά καλούνται να κατανοήσουν πώς το ορατό οργανώνεται ιστορικά και πώς οι εικόνες συμβάλλουν στη συγκρότηση εξουσίας, βίας, μνήμης, αντίστασης και χειραφέτησης.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 934 Έμφυλα σώματα: τεχνολογία και μετασχηματισμοί του ανθρώπινου

Βαρβάρα Ρούσσου, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Το σεμινάριο εξετάζει σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις γύρω από το έμφυλο σώμα και τους μετασχηματισμούς της ανθρώπινης υποκειμενικότητας στο πλαίσιο των τεχνολογικών, βιοπολιτικών και μετα-ανθρωπιστικών εξελίξεων υπό το πρίσμα δηλαδή της μεταανθρωπινότητας. Βασικό άξονα του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση των τρόπων με τους οποίους οι τεχνολογικές, ψηφιακές και βιοπολιτικές εξελίξεις επαναπροσδιορίζουν τις αντιλήψεις για το σώμα, το φύλο και τα όρια του ανθρώπινου.

Το μάθημα εστιάζει στη μετατόπιση από τις ουσιοκρατικές αντιλήψεις περί έμφυλου σώματος προς θεωρήσεις που αντιμετωπίζουν το σώμα ως ρευστό, υβριδικό και τεχνολογικά διαμεσολαβημένο πεδίο. Παράλληλα, εξετάζονται ζητήματα που αφορούν στη σχέση σώματος και τεχνολογίας, τις βιοτεχνολογικές παρεμβάσεις στο σώμα, τις νέες μορφές ενσώματης εμπειρίας, καθώς και τη διαρκή αναδιαπραγμάτευση των ορίων ανάμεσα στο ανθρώπινο, το μηχανικό και το ψηφιακό.

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα μελετηθούν θεωρητικά κείμενα της Donna Haraway γύρω από τη μορφή του cyborg και την αποδόμηση των δυϊσμών ανθρώπου/μηχανής και φύσης/τεχνολογίας, της Rosi Braidotti για τον κριτικό μετά-ανθρωπισμό, τις μετα-ανθρώπινες μορφές υποκειμενικότητας, τη μετατόπιση πέρα από τον ανθρωποκεντρισμό, της N. Katherine Hayles για τη σχέση σώματος, πληροφορίας και ψηφιακότητας, και του Michel Foucault γύρω από τη βιοπολιτική και τις τεχνολογίες του εαυτού.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 930 Δίκαιο και λογοτεχνία

Μαρία Χατζή, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Το σεμινάριο «Δίκαιο και λογοτεχνία» πραγματεύεται μία από τις πιο πρόσφατες εξελίξεις της νομικής θεωρίας, τη Σχολή της φιλοσοφίας του δικαίου η οποία αναφέρεται άλλοτε ως «δίκαιο και λογοτεχνία», άλλοτε ως «λογοτεχνική φιλοσοφία του δικαίου» και άλλοτε ως «δίκαιο και ανθρωπιστικές επιστήμες». Στο ευρύτερο πεδίο «Δίκαιο και λογοτεχνία» (law and literature) εντάσσεται πλήθος μελετών οι οποίες αναλύουν μέσα από λογοτεχνικά κείμενα πτυχές του δικαίου όπως ίσχυε εντός των κοινωνιών στις οποίες αναφέρονται τα εν λόγω έργα. Πρόκειται για επιμέρους ειδίκευση του υπό μελέτη πεδίου η οποία αποκαλείται και «Δίκαιο εντός της λογοτεχνίας» (law-in-literature). Στο ίδιο πεδίο «Δίκαιο και λογοτεχνία» εντάσσεται και η επιμέρους ειδίκευση η οποία αποκαλείται «Δίκαιο ως λογοτεχνία» (law-as-literature), η ανάλυση δηλαδή νομικών κειμένων με βάση λογοτεχνικές / αισθητικές και ερμηνευτικές θεωρίες. Οι εκπρόσωποι της Σχολής «δίκαιο και λογοτεχνία» εκκινούν από διαφορετικές αφετηρίες, αλλά συμφωνούν -τουλάχιστον- σε ένα σημείο: Δικαστές και αφηγητές, διάδικοι και λογοτεχνικοί χαρακτήρες επιδιώκουν να επικοινωνήσουν με το κοινό τους και να επενεργήσουν στον κόσμο μέσω της εύστοχης χρήσης της γλώσσας.

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 408 Η αρχιτεκτονική των ευρωπαϊκών ανακτόρων της πρώιμης νεότερης περιόδου

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει την αρχιτεκτονική των ευρωπαϊκών ανακτόρων του 16ου και 17ου αιώνα σε σχέση με τη συγκρότηση και την προβολή της δυναστικής εξουσίας.

Μελετώνται τα ανάκτορα ως χώροι κατοίκησης, διοίκησης και εκπροσώπησης της ηγεμονικής οικογένειας. Εξετάζονται παραδείγματα από διαφορετικά ευρωπαϊκά περιβάλλοντα, αναδεικνύοντας τις σχέσεις ανάμεσα στην αρχιτεκτονική, την αυλική ζωή και τη δυναστική πολιτική.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 256 Συμβολισμός και fin de siècle: εικόνα, μύθος και εσωτερικότητα στη νεότερη ευρωπαϊκή τέχνη

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει τον Συμβολισμό και τα συγγενή καλλιτεχνικά κινήματα του ύστερου 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, εστιάζοντας στη μετάβαση από τον νατουραλισμό και τον ιστορικό Ρεαλισμό προς μορφές τέχνης που δίνουν έμφαση στο όραμα, το όνειρο, τον μύθο, την υποκειμενικότητα και την πνευματική εμπειρία. Μέσα από την ανάλυση έργων ζωγραφικής, χαρακτικής, γλυπτικής, εικονογράφησης και διακοσμητικών τεχνών, θα εξεταστούν οι τρόποι με τους οποίους οι καλλιτέχνες του Συμβολισμού επιχείρησαν να αποδώσουν το αόρατο, το ψυχικό, το μεταφυσικό και το ανορθολογικό.

Το μάθημα θα εξετάσει επίσης τις συνδέσεις του Συμβολισμού με κινήματα και τάσεις όπως ο Αισθητισμός, οι Προραφαηλίτες, οι Nabis, η Art Nouveau, ο πρώιμος εξπρεσιονισμός και οι πρώτες αφαιρετικές αναζητήσεις.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 935 Μουσειοπαιδαγωγική

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα συνιστά μια εισαγωγή στον εκπαιδευτικό ρόλο και τις δράσεις των μουσείων και εκθεσιακών οργανισμών. Αξιοποιούνται θεωρίες μάθησης και επικοινωνίας, στοιχεία πολιτισμικής ανάλυσης και οπτικοακουστικού γραμματισμού, αλλά και διδακτικής της τέχνης και της ιστορίας, ενώ προσεγγίζονται διαφορετικά είδη κοινού (σχολικό κοινό, ενήλικες, επισκέπτες με αναπηρία, ομάδες με ποικίλο πολιτισμικό και μορφωτικό υπόβαθρο κ.ά. - outreach). Στη διάρκεια του εξαμήνου, οι φοιτητές/τριες μαθαίνουν να σχεδιάζουν και να υλοποιούν πρωτότυπες μουσειοπαιδαγωγικές δράσεις.

ΣΤ' και Η' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 051 Η τέχνη μετά το 1975

Νίκος Δασκαλοθανάσης, Καθηγητής

Εξετάζονται τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι τάσεις όπως διαμορφώνονται από την εκπνοή της δεκαετίας του 1970 έως τις μέρες μας. Έμφαση δίνεται στην ανάδυση της «μεταμοντέρνας» δεκαετίας του 1980, περίοδο εδραίωσης του πολιτικού συντηρητισμού και της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Η διαδικασία θεσμοποίησης της σύγχρονης τέχνης θα αποτελέσει τον κεντρικό ερμηνευτικό άξονα.

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 502 Θεωρίες τοπίου και κήπου

Φαίη Ζήκα, Καθηγήτρια

Το μάθημα πραγματεύεται τη σχέση τέχνης και φύσης μέσα από θεωρίες διαμόρφωσης τοπίου και κήπου, διερευνώντας την έννοια του τοπίου ως αντικείμενο θέασης αλλά και διαμόρφωσης από την Αναγέννηση και μετά, και εστιάζοντας στην έννοια και την πρακτική του κήπου με βάση θεωρητικές και καλλιτεχνικές προσεγγίσεις από τον 17^ο αιώνα μέχρι σήμερα. Εξετάζονται επίσης ζητήματα πολιτικής του τοπίου και περιβαλλοντικής αισθητικής.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 052 Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης

Ειρήνη Γερογιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Βαρβάρα Ρούσσου, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Το μάθημα εξετάζει τη διδακτική προσέγγιση της Ιστορίας της Τέχνης, με έμφαση στη διδασκαλία της στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αντικείμενό του είναι η μετάβαση από την Ιστορία της Τέχνης ως επιστημονικό πεδίο στην Ιστορία της Τέχνης ως σχολικό μάθημα, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο η ιστορικοτεχνική γνώση μετασχηματίζεται σε διδακτικό περιεχόμενο.

Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος εξετάζονται βασικές αρχές διδακτικού σχεδιασμού και οργάνωσης της ύλης, διατύπωσης μαθησιακών στόχων, ανάπτυξης οπτικού γραμματισμού και καλλιέργειας ιστορικής και κριτικής σκέψης μέσα από την ανάλυση έργων τέχνης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην οπτική παρατήρηση, την περιγραφή, τη σύγκριση, την ερμηνεία και τη σύνδεση των έργων με τα ιστορικά και κοινωνικά τους συμφραζόμενα.

Στο εργαστηριακό μέρος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές ασκούνται στον σχεδιασμό μαθημάτων και διδακτικών ενοτήτων, στη διαμόρφωση σχεδίων μαθήματος, στη χρήση εικόνων και ψηφιακού υλικού, στην παραγωγή φύλλων εργασίας, στη μικροδιδασκαλία και στην ανατροφοδότηση. Στόχος είναι η απόκτηση θεωρητικών και πρακτικών εργαλείων για την τεκμηριωμένη, παιδαγωγικά κατάλληλη και κριτικά προσανατολισμένη διδασκαλία της Ιστορίας της Τέχνης στο σχολείο.

Στο πλαίσιο του μαθήματος περιλαμβάνεται και η 16ωρη διδακτική άσκηση σε σχολεία (ΕΠΑΛ, Καλλιτεχνικά).

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 633 Ψυχολογία της Εκπαίδευσης (Συνδιδασκαλία, προσφερόμενο και στο ΤΕΤ)

Μόνικα Παπά, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού, Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, ανάθεση

Η έννοια της μάθησης. Μάθηση και ωρίμαση. Έννοια και αρχές της ενθάρρυνσης. Η θεωρία της συμπεριφοράς. Μάθηση με δοκιμή και πλάνη. Μάθηση με υποκατάσταση. Συντελεστική μάθηση. Μορφολογική θεωρία μάθησης. Κοινωνικο-γνωστική μάθηση. Αθροιστική μάθηση. Η Ανάπτυξη (έννοια και χαρακτηριστικά). Η θεωρία της γνωστικής ανάπτυξης του J. Piaget.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 053 Βιογραφία και κριτική

Μέλος ΔΕΠ

Στο μάθημα εξετάζονται οι μεγάλοι σταθμοί και οι τομές στην εξέλιξη της βιογραφίας (18ος-20ός) με έμφαση στην ποιητική και τους ηθικούς κώδικες του είδους, καθώς και τη σχέση της βιογραφίας με την κριτική. Εξετάζονται ακόμα ο διάλογος των μέσων (αφήγηση, προσωπογραφία, πορτρέτο, φωτογραφικό πορτρέτο κ.ά.) και οι ειδολογικές διακρίσεις (επιστημονική και λογοτεχνική/μυθοπλαστική βιογραφία) στην ιστορική τους πορεία μέσα από τη μελέτη αντιπροσωπευτικών έργων και της υποδοχής τους.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 624 Χαρτογραφώντας το πολιτισμικό πεδίο 2 ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Μαρία Βάρα, μέλος Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Το μάθημα εστιάζει στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την εξειδικευμένη χρήση της Αγγλικής ορολογίας της τέχνης (ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου με συγκεκριμένη θεματολογία/λεξιλόγιο) μέσω δραστηριοτήτων στο πολιτισμικό πεδίο. Έμφαση δίνεται στη σύγχρονη καλλιτεχνική σκηνή, σε λογοτεχνικά κείμενα και έργα καταξιωμένων καλλιτεχνών σε διεθνείς εκθέσεις. Εξετάζονται οι πρόσφατες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις σε σχέση με την καλλιτεχνική παραγωγή μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και επισκέψεων σε μουσεία, κέντρα πολιτισμού, αίθουσες τέχνης και άλλες τοποθεσίες της Αθήνας (Αττικό Μετρό).

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 013 Ζητήματα Ιστορίας Αρχαίας Τέχνης: Μετασχηματισμοί του κλασικού

Εντεταλμένος Διδάσκων

Από τα ελληνорωμαϊκά χρόνια έως σήμερα, η κλασική παράδοση αποτελεί κεντρικό σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση και την εξέλιξη της δυτικής τέχνης. Το μάθημα εξετάζει σημαντικά παραδείγματα πρόσληψης του υλικού πολιτισμού της κλασικής αρχαιότητας, από τη ρωμαϊκή έως τη σύγχρονη εποχή, δίνοντας έμφαση στα ιστορικά, καλλιτεχνικά και ιδεολογικά συμφραζόμενα μέσα στα οποία το «κλασικό» συναντά το εκάστοτε «σύγχρονο».

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 054 Ιδεολογικές χρήσεις του παρελθόντος: ο Νεοκλασικισμός στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ

Εντεταλμένος Διδάσκων

Το μάθημα επιχειρεί να αναλύσει τον Νεοκλασικισμό ως ένα σύνθετο καλλιτεχνικό και ιδεολογικό φαινόμενο που αναπτύσσεται μεταξύ 1750 και 1830, με έμφαση στη ζωγραφική, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική. Αφετηρία αποτελεί η συστηματική επιστροφή στην ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα, μέσα από τις αρχαιολογικές ανακαλύψεις και το Grand Tour, και η συνακόλουθη διαμόρφωση μιας νέας αισθητικής και ιστορικής συνείδησης στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ-634 Ο Μεταπολεμικός Κόσμος στον 20ό αιώνα

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου από το 1945 έως τις αρχές της δεκαετίας του 1990, με έμφαση στη συγκρότηση της παγκόσμιας τάξης την επαύριον του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, στους ανταποικιακούς αγώνες και την αποαποικιοποίηση, στις πολιτικές και ιδεολογικές αντιπαραθέσεις του Ψυχρού Πολέμου, στην κρίση και κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων. Η αποαποικιοποίηση δεν υπήρξε απλώς το τέλος των ευρωπαϊκών αυτοκρατοριών, αλλά μια βαθιά αναδιάταξη της παγκόσμιας πολιτικής, της οικονομίας, της έννοιας της κυριαρχίας και των ιδεολογιών της νεωτερικότητας. Έτσι, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση ανάμεσα στην αποαποικιοποίηση και τον σοσιαλισμό. Πιο συγκεκριμένα θα εξεταστούν τα παρακάτω μεγάλα ερωτήματα: πώς ο μαρξισμός, ο αντιιμπεριαλισμός και το σοβιετικό παράδειγμα λειτούργησαν ως γλώσσες χειραφέτησης για πολλά ανταποικιακά κινήματα αλλά και πώς τα ίδια αυτά κινήματα διαμόρφωσαν νέες πολιτικές μορφές, συχνά πέρα από τη διχοτομία καπιταλισμός/σοσιαλισμός

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 108 Οθωμανική Αρχιτεκτονική: Ιστορία, Μορφές, Κληρονομιά

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία της οθωμανικής αρχιτεκτονικής από τον 14ο έως τον 19ο αιώνα, αναδεικνύοντας τη σημασία της για την κατανόηση της αρχιτεκτονικής και αστικής ιστορίας της ανατολικής Μεσογείου και ειδικότερα του ελλαδικού χώρου. Η διδασκαλία οργανώνεται χρονολογικά και θεματικά: από τη διαμόρφωση των πρώιμων οθωμανικών αρχιτεκτονικών τύπων στην Προύσα και την Αδριανούπολη, έως την κλασική περίοδο της Κωνσταντινούπολης και τις μεταγενέστερες μεταμορφώσεις της οθωμανικής αρχιτεκτονικής στο πλαίσιο των σχέσεων της με τη Δύση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα θρησκευτικά, εκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά και εμπορικά κτίσματα: τζαμιά, μεντρεσέδες, ιμαρέτ, λουτρά, χάνια, αγορές και τεκέδες, καθώς και στη σχέση τους με την πόλη, την πατρωνία, τις τεχνικές κατασκευής, τα υλικά και τα διακοσμητικά συστήματα. Το μάθημα εξετάζει επίσης επιλεγμένα παραδείγματα οθωμανικής αρχιτεκτονικής στην ελληνική επικράτεια, θέτοντας ζητήματα μνήμης, πρόσληψης, διατήρησης και διαχείρισης της οθωμανικής κληρονομιάς. Στόχος είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να αποκτήσουν βασικά μεθοδολογικά εργαλεία για την ανάλυση των οθωμανικών μνημείων και την ένταξή τους στα ευρύτερα πολιτικά, κοινωνικά και καλλιτεχνικά συμφραζόμενα της εποχής.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-044 Ιστορία της τέχνης: από τον Ιμπρεσιονισμό στα καλλιτεχνικά ρεύματα του Μεσοπολέμου

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Επισκόπηση των καλλιτεχνικών τάσεων που καλύπτουν αφενός τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου και αφετέρου τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Η έμφαση δίνεται στον τρόπο με τον οποίο οι καλλιτέχνες διαχειρίστηκαν την παράδοση του Ιμπρεσιονισμού και του Συμβολισμού καθώς και στις ρήξεις που επέφεραν οι ομάδες της ιστορικής πρωτοπορίας, από τους Φωβ και τους Εξπρεσιονιστές έως την αναβίωση των παραστατικών τάσεων της περιόδου του Μεσοπολέμου

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-046 Μεταπολεμική τέχνη και κριτική των θεσμών

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εστιάζει στους τρόπους με τους οποίους μια σειρά από καλλιτέχνες καλλιτέχνες/ιδες στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ άσκησαν κριτική στο περί τέχνης θεσμικό σύστημα, κυρίως στο περιβάλλον των μεταμινιμαλιστικών και εννοιολογικών τάσεων. Θα εξεταστούν και θα αναλυθούν παραδειγματικά έργα και παρεμβάσεις που έθεσαν στο κέντρο τους αφενός τον τρόπο λειτουργίας των θεσμικών μηχανισμών (μουσεία, χώροι πολιτισμού και πολιτιστικοί φορείς, αγορά της τέχνης) και τους περιορισμούς που θέτουν στην καλλιτεχνική έκφραση και αφετέρου τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του/της καλλιτέχνη/ιδας ως πολιτικού και κοινωνικού υποκειμένου.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 055 Από το Μπαρόκ στο Ροκοκό

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Στο μάθημα εξετάζεται η εικαστική παραγωγή του 17ου αιώνα και ιδιαίτερα του μπαρόκ στην Ιταλία, στη Γαλλία, στην Ισπανία και στις Κάτω Χώρες. Έμφαση δίνεται στη σύνδεση της παραγωγής αυτής με τους κατακτητικούς πολέμους της Ισπανίας, με τα νέα κοινωνικά και ιδεολογικά συγκείμενα και με τις θρησκευτικές διαμάχες της περιόδου που απηχούνται στη χρήση και στη σημασιοδότηση της τέχνης, καθώς και με την ίδρυση Ακαδημιών, ειδικά με την ίδρυση της γαλλικής Ακαδημίας Ζωγραφικής και Γλυπτικής.

Το δεύτερο μέρος του μαθήματος καταλαμβάνει η συζήτηση για την ευρωπαϊκή τέχνη του πρώτου περίπου μισού του 18ου αιώνα, ιδιαίτερα για τη γαλλική τέχνη από το 1700 έως το 1770 περίπου, το ροκοκό, και τις κοινωνικές συνθήκες, από τις οποίες η τάση αυτή αναδύθηκε.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-048 Η ζωγραφική ως εργαλείο προπαγάνδας την περίοδο της Μεταρρύθμισης και της Αντιμεταρρύθμισης

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Ο 16ος αιώνας σηματοδότησε τη χρήση της ζωγραφικής ως μέσου ιδεολογικής αντιπαράθεσης μεταξύ Προτεσταντών και Καθολικών. Το μάθημα εξετάζει έργα που λειτούργησαν ως εργαλεία προπαγάνδας, εστιάζοντας στη θεολογική σύγκρουση, την εικονομαχία και τη χρήση συμβόλων και αλληγοριών. Μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα, αναλύεται ο ρόλος της εικόνας στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων και στη μετάδοση δογματικών μηνυμάτων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση της εικόνας ως φορέα εξουσίας και ιδεολογίας στο

ιστορικό πλαίσιο του 16ου αιώνα.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΣΤ΄ εξάμηνο

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 257 Το Γυμνό στην Δυτική Ζωγραφική (19ος-20ος αιώνας)

Μέλος ΔΕΠ

Το μάθημα εστιάζει στους εικαστικούς κώδικες και στις οικείες ιδεολογικές παραμέτρους που σχετίζονται με την αναπαράσταση του γυμνού ανθρώπινου σώματος στην δυτική ζωγραφική του 19ου και 20ου αιώνα. Θέματα όπως η κεντρική στο πλαίσιο της παραδοσιακής ακαδημαϊκής καλλιτεχνικής εκπαίδευσης πρακτική της σπουδής του γυμνού με βάση το ζωντανό μοντέλο, η «πολιτική του βλέμματος» και οι σχέσεις εξουσίας μεταξύ θεατή-θεώμενου που αρθρώνονται με επίδικο το γυμνό εξετάζονται σε συνάρτηση με ζητήματα που αφορούν την τάξη, το φύλο και την σεξουαλικότητα, την φυλή και την εθνική ταυτότητα από την σκοπιά σύγχρονων ερμηνευτικών προσεγγίσεων της ιστορίας της τέχνης (π.χ. φεμινισμός, θεωρίες φύλου και μετα-αποικιακές θεωρίες κλπ.)

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 235 Αφαίρεση και Ψυχρός Πόλεμος: ιστοριογραφία, θεωρία και μέθοδος

Κωνσταντίνος Ιωαννίδης, Καθηγητής

Η έρευνα γύρω από την Αφαίρεση και το ρόλο της στην ψυχροπολεμική περίοδο εξακολουθεί εδώ και πέντε δεκαετίες περίπου να συγκεντρώνει έντονο ενδιαφέρον από τους ιστορικούς της τέχνης αλλά και από τους ιστορικούς ευρύτερα. Στο σεμινάριο αυτό θα εξετάσουμε κριτικά τη σχετική συζήτηση από τις αρχές της στη δεκαετία του 1970 μέχρι και πρόσφατα. Η συζήτηση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς συνδέεται με πλήθος ζητημάτων όπως το ζήτημα της σχέσης της τέχνης με την πολιτική αλλά και το μεθοδολογικό ερώτημα του πώς τελικά ερμηνεύουμε τις αφηρημένες μορφές. Η εξέταση θα ξεκινήσει από το διεθνές περιβάλλον και θα εστιαστεί τελικά στην περίπτωση της Ελλάδας πτυχές της οποίας θα καλύψουν και οι εργασίες των φοιτητών-τριών.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 936 Εγγραφές του έμφυλου σώματος σε σύγχρονα θεωρητικά κείμενα

Βαρβάρα Ρούσσου, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Το σεμινάριο στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητριών/ών με σύγχρονα θεωρητικά κείμενα στα οποία διερευνώνται διαφορετικές αντιλήψεις για το έμφυλο σώμα. Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο το σώμα συγκροτείται ως έμφυλη, κοινωνική και πολιτισμική κατασκευή σε σύγχρονα θεωρητικά κείμενα από το πεδίο των σπουδών φύλου. Βασικό άξονα αποτελεί η μετατόπιση από την αντίληψη του σώματος ως φυσικού και σταθερού δεδομένου προς την κατανόησή του ως επιφάνειας εγγραφών, κοινωνικών και πολιτισμικών λόγων, επιθυμιών και σχέσεων εξουσίας ως πεδίου πολιτικής και ιδεολογικής διαπραγμάτευσης.

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα μελετηθούν θεωρητικά κείμενα εκκινώντας από του Michel Foucault γύρω από το σώμα και τους μηχανισμούς

πειθάρχησης και βιοπολιτικής, τον Pierre Bourdieu για την έννοια του habitus και την ενσωμάτωση κοινωνικών δομών στο σώμα, καθώς και επιλεγμένα βασικά κείμενα από τους συλλογικούς τόμους *Τα όρια του σώματος* και *Το γυναικείο σώμα* στο δυτικό πολιτισμό και θεωρητικοί όπως η Elizabeth Grosz για τη σχέση σώματος, υλικότητας και φεμινιστικής θεωρίας, η Susan Bordo για τις πολιτισμικές κατασκευές του γυναικείου σώματος, την πειθάρχηση και τις κανονιστικές μορφές θηλυκότητας στη σύγχρονη δυτική κουλτούρα, ο Leo Bersani για τις κριτικές του περί κανονιστικής σωματικότητας/αρρενωπότητας.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 927 Δίκαιο, τέχνη και κοινωνία

Μαρία Χατζή, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

Στο πλαίσιο του μαθήματος διερευνώνται ζητήματα που αφορούν τη σχέση δικαίου, τέχνης και κοινωνίας από μία διεπιστημονική οπτική. Το μάθημα δεν εστιάζει μόνο στους τρόπους με τους οποίους το δίκαιο ρυθμίζει την τέχνη και το ζήτημα της εικόνας, αλλά ιδίως στην έρευνα σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους ο νόμος και η δικαιοσύνη απαντούν στην τέχνη, καθώς και στη διερεύνηση της σχέσης τέχνης και καλλιτέχνη με τους ισχύοντες θεσμούς όπως έχουν διαμορφωθεί στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής διακινδύνευσης. Για τις ανάγκες του μαθήματος θα αξιοποιηθούν συναφή δεδομένα από επιστημονικά πεδία όπως το δίκαιο, η κοινωνιολογία της τέχνης, η κοινωνιολογία του δικαίου κ.ά.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 258 Εικονογραφικά θέματα της Αναγέννησης

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει ζητήματα που αφορούν τη διαμόρφωση, τη διάδοση και τους μετασχηματισμούς εικονογραφικών θεμάτων που παίζουν κεντρικό ρόλο στην τέχνη της Αναγέννησης. Αναλύεται η επιβίωση εικονογραφικών τύπων που έχουν μακρά ιστορία στη δυτική παράδοση η οποία ξεκινά από την Αρχαιότητα για να καταλήξει μέσω του χριστιανικού Μεσαίωνα στον 15ο και τον 16ο αιώνα. Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων έργων ζωγραφικής, γλυπτικής και αρχιτεκτονικής, διερευνώνται οι τρόποι με τους οποίους η τέχνη της Αναγέννησης επεξεργάζεται εικονογραφικά θέματα εντάσσοντάς τα στην πολιτιστική, πολιτική και κοινωνική ζωή της εποχής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σχέση εικόνας και κειμένου, στη λειτουργία των συμβόλων και των αλληγοριών, καθώς και στον ρόλο των παραγγελιοδοτών, των θεσμών και των χώρων προβολής των έργων. Ενδεικτικά, θα συζητηθούν περιπτώσεις παρεκκλησίων και τα εικονογραφικά τους προγράμματα στην ιταλική χερσόνησο.

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 409 Η Οθωμανική Πόλη: Χώρος, Κοινωνία και Αναπαραστάσεις

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία της οθωμανικής πόλης από τον 15ο έως τον 19ο αιώνα, εστιάζοντας στη διαμόρφωση, την οργάνωση και τις λειτουργίες του αστικού χώρου στην περίοδο της αυτοκρατορικής επέκτασης και εδραίωσης. Η διδασκαλία οργανώνεται γύρω από βασικούς άξονες: την εξέλιξη των οθωμανικών πόλεων σε συνάρτηση με την πολιτική, κοινωνική και οικονομική ιστορία της αυτοκρατορίας. Επίσης εξετάζονται η σχέση ανάμεσα στην

αρχιτεκτονική, τις υποδομές και την καθημερινή ζωή, αλλά και ο ρόλος των θρησκευτικών, εμπορικών, διοικητικών και κοινωφελών κτισμάτων στη συγκρότηση του αστικού τοπίου.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε επιμέρους θεματικές, όπως οι αγορές, τα λουτρά, τα χάνια, τα βακούφια, οι γειτονιές, τα δίκτυα μετακίνησης και υδροδότησης, καθώς και οι σχέσεις ανάμεσα στις διαφορετικές θρησκευτικές και κοινωνικές ομάδες της πόλης. Το μάθημα εξετάζει επίσης τις αναπαραστάσεις της οθωμανικής πόλης σε κείμενα, χάρτες, περιηγητικές μαρτυρίες και εικαστικό υλικό, αναδεικνύοντας τους τρόπους με τους οποίους οι πόλεις περιγράφηκαν, ταξινομήθηκαν και νοηματοδοτήθηκαν. Μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα από την Κωνσταντινούπολη, τη Θεσσαλονίκη, την Αδριανούπολη και άλλες πόλεις της ανατολικής Μεσογείου, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εξοικειώνονται με βασικές μεθόδους ανάλυσης του αστικού χώρου και των οπτικών και κειμενικών του τεκμηρίων.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-253 Η τέχνη και η αρχιτεκτονική στα ανακτορικά παρεκκλήσια του 16ου και του 17ου αιώνα

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Μέσα από τη μελέτη επιλεγμένων ανακτορικών παρεκκλησίων, αναλύονται η χωροταξική οργάνωση, η διαμόρφωση του εσωτερικού χώρου και ο συμβολισμός τους. Εξετάζονται οι τρόποι με τους οποίους τα παρεκκλήσια αυτά εκφράζουν θρησκευτικές και ιδεολογικές επιδιώξεις της εξουσίας. Μέσα από ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων, μελετάται η σχέση χώρου, εικόνας και τελετουργίας.

Η' εξάμηνο

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 718 Χρήσεις και καταχρήσεις του ωραίου

Φαίη Ζήκα, Καθηγήτρια

Από το αρχαίο ελληνικό κάλλος έως τη νεότερη χρήση του ωραίου, πρόκειται για μια έννοια άρρηκτα συνδεδεμένη με την αισθητική και την φιλοσοφία της τέχνης. Το μάθημα παρακολουθεί, ιστορικά και αναλυτικά, την εξέλιξη αυτής της έννοιας και τη σχέση της τόσο με τη φύση όσο και με την τέχνη. Εξετάζονται οι σχέσεις του ωραίου με συναφείς ή αντίθετες έννοιες, όπως το ευχάριστο, το υψηλό, το άσχημο, το κιτς κ.ά., καθώς και οι σχέσεις της αισθητικής με άλλους φιλοσοφικούς κλάδους, όπως η ηθική και η πολιτική. Έμφαση δίδεται σε σύγχρονες επιστημονικές εξελίξεις, σε κριτικές τοποθετήσεις εναντίον της σχέσης του ωραίου με την τέχνη κατά τον 20ο αιώνα, καθώς και στην επαναφορά της έννοιας με νέους όρους.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-251 Σύγχρονες προσεγγίσεις στη Μεθοδολογία της Ιστορίας της Τέχνης

Μέλος ΔΕΠ

Το μάθημα διερευνά μεθόδους της ιστορίας της τέχνης που εμφανίζονται από τη δεκαετία του 1960 και εξής και εμπλουτίζουν το ερευνητικό της αντικείμενο σε σχέση αφενός με θεωρητικές περιοχές (όπως ο σημειολογία και η ψυχανάλυση) και αφετέρου με πεδία συνδεδεμένα με τον νέο κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον του ύστερου μεταπολέμου (φεμινιστικές σπουδές και σπουδές φύλου, μεταποικιοκρατία κλπ.).

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 937 Σχεδιάζοντας μία έκθεση

Εσθήρ Σολομών, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Το μάθημα σκοπεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με την οργάνωση, τον νοηματικό σχεδιασμό, την υλοποίηση, τη λειτουργία αλλά και την αξιολόγηση μιας έκθεσης. Εξετάζονται ζητήματα εκθεσιακής αφήγησης και παραγωγής εποπτικού υλικού αλλά και θέματα μουσειογραφικών επιλογών που σχετίζονται με την οργάνωση του εκθεσιακού χώρου, την αισθητική της έκθεσης, την πορεία των επισκεπτών, τον φωτισμό, τη σήμανση, τη συγγραφή εκθεσιακών κειμένων κλπ. Στη διάρκεια του εξαμήνου, οι φοιτητές/τριες, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους και τις επαγγελματικές τους φιλοδοξίες, αναλαμβάνουν ρόλους σε ένα εκθεσιακό πρότζεκτ και καταθέτουν τον προβληματισμό τους σε μία σύντομη αναφορά (report), ενώ ασκούνται στην κριτική ανάλυση εκθέσεων που επισκέπτονται στη διάρκεια του εξαμήνου.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-248 Εννοιολογικές τάσεις στην ελληνική τέχνη της δεκαετίας του 1970: η ομάδα «Διαδικασίες-Συστήματα» μέσα από τα αρχεία

Ειρήνη Γερογιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το σεμινάριο εξετάζει την τάση προς την εννοιολογικότητα, μέσω της χρήσης των μαθηματικών και της τεχνολογίας, της ελληνικής τέχνης κατά τη δεκαετία του 1970, εστιάζοντας στην καλλιτεχνική ομάδα «Διαδικασίες-Συστήματα». Στόχοι είναι η εξοικείωση με το έργο Ελλήνων/ίδων καλλιτεχνών κι επιμελητών και η αναγνώριση των σχέσεων της καλλιτεχνικής αυτής πρακτικής τόσο με το

τοπικό όσο και το δυτικό εικαστικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο της εποχής. Οι φοιτητές/ριες θα αναζητήσουν τις πηγές τους στη βιβλιοθήκη της ΑΣΚΤ, αλλά και σε αρχεία, όπως για παράδειγμα τα αρχεία του ΕΜΣΤ και του ΙΣΕΤ, για τη συγγραφή τελικής εργασίας.

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 410 Άνεση και κιτς: καταγράφοντας τα γούστα της μεταπολεμικής «μεσαίας τάξης»

Κωνσταντίνα Κάλφα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Πώς γίνεται μια έρευνα για “αυτό που θέλει” (ή ήθελε) ο “κόσμος”; Πώς προσεγγίζεται ιστορικά η ποπ κουλτούρα, το “κοινό γούστο”, οι μπαναλιτέ της καθημερινής άνεσης; Πώς μπορεί αυτή η ανύπαρκτη, με όρους πολιτικής οικονομίας, κατηγορία, η “μεσαία τάξη”, να αναλυθεί από μια προοπτική ιστορίας του υλικού πολιτισμού; Στη βάση ποιων αρχείων, με τη χρήση ποιων μεθόδων και ποιων εργαλείων; Αυτά τα ερωτήματα διαχειρίζεται το σεμινάριο. Εστιάζει στο μεταπολεμικό αθηναϊκό διαμέρισμα για να θέσει ευρύτερα ερωτήματα γύρω από την ιστορία της μαζικής κουλτούρας: των μορφών διάδοσης και ιδιοποίησης των αισθητικών κατηγοριών και της υψηλά παραγόμενης τέχνης. Αξιοποιεί ευρήματα και καινοτόμα εργαλεία που αναπτύσσονται στην εν εξελίξει έρευνα της διδάσκουσας (στο έργο “MCH-EsMed: Πώς η μεσαία τάξη στέγασε τον εαυτό της στην Ανατολική Μεσόγειο;”, ERC Starting Grant 2024, Grant Agreement 101164009) και παράγει μικρές, πλην όμως δυνάμει δημοσιοποιησίμες σε επιστημονικά έντυπα, εργασίες.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 719 Αισθητική του μεταμοντέρνου

Ευάγγελος Αθανασόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής

Το μάθημα εστιάζει στην κριτική που άσκησε ο μεταμοντερνισμός στην παραδοσιακή έννοια της Αισθητικής και στον τρόπο με τον οποίο οι σύγχρονοι φιλόσοφοι και θεωρητικοί αντέδρασαν στις δραστικές πολιτισμικές αλλαγές που έλαβαν χώρα από την δεκαετία του 1960 και μετά. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στις σχέσεις μοντέρνας και μεταμοντέρνας τέχνης, σε αυτές μεταξύ της καλλιτεχνικής παραγωγής και των κοινωνικών, τεχνολογικών και οικονομικών εξελίξεων, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο οι ίδιοι οι καλλιτέχνες αφομοίωσαν αυτές τις εξελίξεις στο έργο τους.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 938 Χάρτες και/στη λογοτεχνία

Μέλος ΔΕΠ

Η χρήση χαρτών για την προσέγγιση λογοτεχνικών έργων επανέρχεται τις τελευταίες δεκαετίες στο πλαίσιο νέων ερευνητικών και κριτικών εγχειρημάτων. Στις προσπάθειες «εξ αποστάσεως ανάγνωσης» του Franco Moretti, για παράδειγμα, οι χάρτες χρησιμοποιούνται για να αναδειχτούν αφανή μοτίβα ή σχέδια (patterns) στη γεωγραφία μυθιστορημάτων και συμβολικά πλέγματα σχέσεων ιστορικά και κοινωνιολογικά προσδιορισμένων, σε μια προσέγγιση που προϋποθέτει τον Bourdieu και τον Raymond Williams. Άλλοι κριτικοί στρέφουν το ενδιαφέρον τους στους χάρτες που καταρτίζονται για την πλαισίωση μυθιστορημάτων (στο πλαίσιο ενός critical apparatus), στην κουλτούρα των λογοτεχνικών οδηγών και «προσκυνημάτων» που αναπτύσσεται από τον 19ο αιώνα και εξής, αλλά και στους χάρτες που ενσωματώνονται σε μυθιστορήματα

ή χρησιμεύουν ως πηγές κατά τη συγγραφή τους Στο σεμινάριο θα εξεταστούν τέτοια εγχειρήματα μέσα από μια παράλληλη ανάγνωση θεωρητικών/κριτικών και λογοτεχνικών έργων (ενδεικτικοί συγγραφείς: Jane Austen, Herman Melville, William Faulkner, James Joyce, J.R.R. Tolkien, Άρης Αλεξάνδρου). Οι φοιτητές/τριες θα αναλάβουν να εκπονήσουν εργασίες αξιοποιώντας αντίστοιχα ερευνητικά εργαλεία κατόπιν συνεννόησης με τον/την διδάσκοντα/ουσα.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 259 Η ιταλική ζωγραφική του 17ου αιώνα, θεωρία και κριτική

Πανεπιστημιακός υπότροφος

Στο μάθημα παρουσιάζονται έργα των Caravaggio, Orazio και Artemisia Gentileschi, Carracci, Domenichino, Francesco Albani, Guido Reni, Guercino, Pietro da Cortona, Salvator Rosa. Τα έργα εξετάζονται στη βάση των διαφορετικών εικαστικών τάσεων που διακρίνονται, της συζήτησης για το 'κλασικό' και το 'μπαρόκ', του χαρακτήρα της Ακαδημίας του αγίου Λουκά. Σημαντικό μέρος του μαθήματος θα αποτελέσουν οι θεωρητικές και κριτικές απόψεις της περιόδου, όπως των Giovanni Baglione, Giulio Mancini, Giovanni Pietro Bellori, Giovanni Battista Agucchi, Carlo Cesare Malvasia, Matteo Zaccoloni, Domenico Passeri.

ΠΤΥ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται σε ένα από τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα, η εκπόνησή της είναι προαιρετική και αντιστοιχεί σε μία Διάλεξη και ένα Σεμινάριο (7 + 9 = 16 ECTS). Το κείμενο πρέπει να έχει έκταση 10.000 – 12.000 λέξεις (με τις υποσημειώσεις). Ο φοιτητής δηλώνει υποχρεωτικά με αίτησή του στη Γραμματεία έως τρεις (3) βδομάδες μετά την έναρξη του Η' εξαμήνου το όνομα του επιβλέποντος με τον οποίο πρέπει να έχει έρθει ήδη σε σχετική συμφωνία. Στο περιεχόμενο της αίτησης περιλαμβάνονται: ο ακριβής τίτλος της πτυχιακής, ο επιβλέπων καθηγητής, η περίοδος υποστήριξης της πτυχιακής (εαρινή ή φθινοπωρινή εξεταστική περίοδος), σχέδιο έρευνας (περίπου 500 λέξεις) με ενδεικτική βιβλιογραφία, καθώς και η σχετική συγκατάθεση και υπογραφή της αίτησης από τον επιβλέποντα. Η πτυχιακή εργασία υποστηρίζεται από το φοιτητή προφορικά σε τακτή ημερομηνία είτε κατά την εαρινή είτε κατά τη φθινοπωρινή εξεταστική περίοδο ενώπιον Τριμελούς Επιτροπής, που ορίζεται κατόπιν εισήγησης του επιβλέποντος με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Εάν ο βαθμός της εργασίας είναι κατώτερος της βάσης πέντε (5), ο φοιτητής πρέπει είτε να τη δηλώσει και να την εκπονήσει εκ νέου, είτε να επιλέξει αντ' αυτής μια (1) Διάλεξη και ένα (1) Σεμινάριο Η' εξαμήνου.

Τρία αντίτυπα της πτυχιακής εργασίας κατατίθενται από το φοιτητή στη Γραμματεία μία εβδομάδα τουλάχιστον πριν την υποστήριξη (η ηλεκτρονική υποβολή της εργασίας είναι δυνατή, όχι όμως υποχρεωτική), ενώ δύο (2) αντίτυπα της εργασίας -ένα (1) σε έντυπη και ένα

(1) σε ηλεκτρονική μορφή- μετά τις όποιες διορθώσεις έχουν ζητηθεί από την Τριμελή Επιτροπή, κατατίθενται μέσα σε διάστημα ενός (1) μηνός μετά την υποστήριξη στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος.

Για αναλυτικές **Προδιαγραφές Πτυχιακής Εργασίας** πατήστε [εδώ](#).

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Τα σεμινάρια του Τμήματος ΘΙΣΤΕ είναι εβδομαδιαία, τρία μαθήματα, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία προσφέρονται στο 3^ο και 4^ο έτος σπουδών. Κάθε σεμινάριο έχει διάρκεια ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου. Στόχος τους είναι να εξοικειώσουν ένα μικρό αριθμό φοιτητών – ελάχιστος αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών τρεις (3) και μέγιστος είκοσι (20)– με τις βασικές αρχές της έρευνας μέσω της συγγραφής επιστημονικών εργασιών. Το αντικείμενο των σεμιναρίων είναι εξειδικευμένο και εστιασμένο στην πραγμάτευση σε βάθος επιστημονικών θεμάτων που άπτονται του γνωστικού πεδίου που καλύπτει το κάθε σεμινάριο. Η δήλωση παρακολούθησης του σεμιναρίου γίνεται από τον εκάστοτε φοιτητή **αποκλειστικά και μόνον** ηλεκτρονικά μέσω της πύλης φοιτητολογίου.

Σύμφωνα με σχετικές αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος:

1. Η παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι υποχρεωτική και επιτρέπονται μέχρι τρεις απουσίες.

2. Σε ειδικές περιπτώσεις σοβαρού κωλύματος ή αντικειμενικής δυσκολίας ανταπόκρισης στην παραπάνω υποχρέωση (ασθένεια, επαγγελματική δυσκολία) θα πρέπει –είτε κατά την έναρξη των μαθημάτων (όταν το κώλυμα είναι προβλέψιμο) είτε αμέσως μόλις προκύψει αυτό– ο φοιτητής να έρθει σε συνεννόηση με τον υπεύθυνο διδάσκοντα για να βρεθεί η βέλτιστη, κατά περίπτωση, δυνατή λύση, ώστε να μη χαθεί το μάθημα.

Ως προς τη δομή των μαθημάτων επισημαίνεται ότι, κατά κανόνα, προηγούνται εισαγωγικές εισηγήσεις του εκάστοτε διδάσκοντα, προκειμένου να γίνουν σαφείς τόσο οι θεματικοί άξονες του σεμιναρίου όσο και ζητήματα που αφορούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Ο κάθε φοιτητής επιλέγει σε συνεργασία με τον διδάσκοντα ένα θέμα με βάση το οποίο θα συγγράψει την εργασία του, η οποία θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 3.000 και 4.000 λέξεων. Επίσης, κατά κανόνα, σε τακτή ημερομηνία, η οποία προκαθορίζεται από τον διδάσκοντα μετά την παράδοση των θεμάτων, ο φοιτητής προβαίνει σε προφορική παρουσίαση της εργασίας του –ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο έχει προχωρήσει την επεξεργασία του θέματός του– ενώπιον των υπολοίπων φοιτητών που παρακολουθούν το σεμινάριο και ακολουθεί συζήτηση. Αποτελεί προϋπόθεση για τη συζήτηση οι φοιτητές να έρχονται προετοιμασμένοι σε κάθε συνάντηση, έχοντας προηγουμένως μελετήσει τη βιβλιογραφία που θα έχει ενδεχομένως υποδείξει ο διδάσκων.

Η γραπτή εργασία παραδίδεται εμπρόθεσμα στον διδάσκοντα είτε κατά την πρώτη είτε κατά τη δεύτερη εξεταστική περίοδο. Η μη παράδοση της εργασίας κατά την τακτή ημερομηνία συνεπάγεται την αποτυχία στο μάθημα και την εκ νέου παρακολούθηση το προσεχές εξάμηνο του ίδιου –εάν προσφέρεται– ή άλλου σεμιναρίου. Ο βαθμός του σεμιναρίου εξαρτάται από την ποιότητα της προφορικής παρουσίασης και του περιεχομένου της γραπτής εργασίας και από την ενεργό συμμετοχή του φοιτητή στις συζητήσεις, οι οποίες αφορούν τα ερευνητικά ζητήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο του σεμιναρίου.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Οι φοιτητρίες/τές προκειμένου να αποκτήσουν την βεβαίωση Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας την οποία παρέχει το Τμήμα οφείλουν να έχουν ολοκληρώσει **και** τα τέσσερα παρακάτω μαθήματα επιλογής: «Παιδαγωγικά» και

«Διαχρονικότητα της Παιδαγωγικής Επιστήμης» του χειμερινού εξαμήνου, «Ψυχολογία της Εκπαίδευσης» και «Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης» του εαρινού εξαμήνου. Είναι επίσης υποχρεωμένες/οι, στο πλαίσιο του μαθήματος Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης, να πραγματοποιήσουν 16ωρη, μη αμειβόμενη, διδακτική άσκηση σε ΕΠΑΛ ή Καλλιτεχνικό σχολείο. (ΠΡΟΣΟΧΗ: δεν πρόκειται για την αμειβόμενη ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ που είναι μάθημα επιλογής χειμερινού εξαμήνου).

ΓΕΝΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΕΧΟΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ

Για τους/τις φοιτητές/τριες που έχουν ήδη ολοκληρώσει μαθήματα του παλαιού Προγράμματος Σπουδών, τα μαθήματα αυτά αναγνωρίζονται σύμφωνα με τον εγκεκριμένο πίνακα αντιστοιχίσεων. Μαθήματα που έχουν ήδη εξεταστεί ως υποχρεωτικά δεν μπορούν να δηλωθούν εκ νέου ως μαθήματα επιλογής, ακόμη και αν στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών εμφανίζονται με διαφορετικό κωδικό ή σε διαφορετικό εξάμηνο. Στις περιπτώσεις όπου ένα παλαιό υποχρεωτικό μάθημα έχει διασπαστεί σε δύο νέα μαθήματα, ο/η φοιτητής/τρια ακολουθεί μόνο το μέρος της νέας ακολουθίας που αναλογεί στο εξάμηνο σπουδών του. Χαρακτηριστικά, όποιος/α έχει ολοκληρώσει το παλαιό Β1 «Ιστορία της Τέχνης των Νεότερων Χρόνων 1: Αναγέννηση και Μπαρόκ», συνεχίζει με το Γ9 «Μπαρόκ».